אונזער נייער פלאץ איז: 253-251 קווין סטריט וועסט

אונזער נייער טעלעפון איז: עדעלייד 3967

The Hebrew Journal

דער אידישער

זשורנאל

The Hebrew Journal

THE ONLY JEWISH DAILY IN ONTARIO.

די איינציגע אידישע צייטונג אין אנטעריא.

VOLUME III. No. 901 | Toronto, Monday February 7th, 1916 | ג׳ אדער א פרשה תצוה תרעו | מאנטאג, דער 7-טער פעברואר 1916 | PRICE: ONE CENT

דער מיטינג אין מאסעי האלל אַ גרויסער ערפאָלג

טויזענדער מוזען צוריק געהען

דער מיטינג אין מאסעי האל געכטען אוועגד, וועלכער איז פערשאמלטעט געווארען פון דעם טארנאטער קאנפערענץ פאר די מלחמה ליידענדע, ערשטענס אלס א קבלת פנים פאר די דעלעגאטען פון קענעדער אידישען פאלקס פערבאנד און, צווייטענס, כדי צו זאמלען עטליכע דא־לאר פאר די מלחמה קרבנות, איז געווען אן אויסערגעוועהנליכער ערפאלג.

טויזענדער, בלי גוזמא, זיינען צוריק געגאנגען ווייל עס איז קיין פלאץ ניט געווען פאר נאך איין מענשען.

ניט אידען אפילו אויף גאנץ יאנג סטריט האבען בעמערקט צו די אידען וואס האבען זיך מאסעגוויז געצויגען צו דער דיסקוסיע פון מאסעי האלל, "איט איז טו ליים".

די טויזענד ניט־אידען אין יע נער גאנצער געגענד האבען פערשטאנען אז אויסגעוועהנליכעס האט פאסירט.

און עס איז טאקע געשען אויסער געוועהנליכעס.

טאראנטאר אידען פון אלע קלאסען זיינען געקומען טהון זייער פפליכט.

ניט דער קאנצערט האט זיי צוגעצויגען.

צו א קאנצערט לויפט מען ניט אזוי.

אזוי לויפט מען בלויז ווען מיט׳ן ליעבסטען האט אן אונגליק געשעהען.

אזוי לויפט מען בלויז ווען דאס האריץ, דאס ריינע מענשליכע האריץ, קלאפט מיט ברודער ליעבע, מיט מענשליכ־קייט און מיט געפיהל פון פערא־נטוואר־ליכקייט.

דאס בילד אין האל, יד טויזענדער געזיכטער פון אינזערע שוועסטער, ברי דער, פריינד און בעקאנטע, מיט וועלכע מיר טרעפען זיך טאג טעגליך, דאס בילד פון זיי אלע צוזאמען, לאזט זיך ניט בע־שרייבען. עס איז געווען א הערליך בילד.

און ריכטיג האט זיך אונזער טייע־רער גאסט יהודה קויפמאן אויסגערדריקט אז קוקענדיג בלויז אויף דער שעהנער פער זאמלונג מוז מען בעגייסטערט ווערען און פיהלען די גרויסע כחות וואס דאס וואס מען רופט "פאלק" בעזיצט.

עטוואס נאך אכט דעם זייגער האט מר. גאלדסטיק, דער טשערמאן פון מלחמה קאנפערענץ ערעפענט דעם מיטינג און נעזאגט א פאר ווערטער.

ער האט, נאטירליך, צווישען אנדע רען, אויסגעדריקט בעוואונדערונג און דאנקבארקייט צו דער שעהנער פערזאמ־לונג, צו די אלע וואס האבען געהערט דעם ברודער־ רוף און זיינען געקומען.

נאך איהם האט דער ארגאניסט, דער קינסטלער מר. גרעי, דורך זיינע טענער אויף א געהיימען אופן עראינערט אז דאס איז ניט קיין קאנצערט בלויז, נאר אז דאס איז א פערזאמלונג צוליעב אן ערענס טער פאלקס פאסירונג.

אונזער בעליעבטער קאנטאר ב. וולאדאפסקי האט מיט זיין כאר זעהר שעהן געזונגען.

די גרויסע מאסע איז די גאנצע צייט פון זיין זינגען געזעסען ווי עלעקטריזירט.

און ווען מען געדענקט אז דיעזער איר האט עס געטהון אומזיסט, און אז ער זאמעלט און זאמעלט, און זאמעלט אויף זיינע ברית׳ן גאלד פאר אונזערע קדושים, איז קיין וואונדער וואס די טויזענדער האבען איהם פשוט פערגעטערט.

א גרויסען אפלאוז האט נאכהער געק ראגען דער טשערמאן, גאלדסטיק, ווען ער האט מודיע געווען דעם בעשלוס פון פארקאנפערענץ אויסצואווירקען ביי דער רעגיערונג אזא אידען טאג ווי עס איז גע ווען אין אמעריקא דעם 27־טען יאנואר.

שעהן האט דאן גערעדט דער סעקרע טער פון אידישען פערבאנד, הערר יהודה קויפמאן.

א שטארקען איינדרוק האט אויף איהם געמאכט די הערליכע פערזאמלונג. ער האט פערשטאנען קוקענדיג אויף דעם רייכען בילד פון דער שעהנער און גרויס־סער פערזאמלונג דעם נעראנאק אז דאס־ווא עס איז פאראן א גרויסע מאסע דארט רוהט די שבינה דארט איז פאראן די גאט־הייט.

ער האט געגרעדט פון דער פערגאנגענע הייט, גענעגנווארט און צוקונפט פון אידי שען פאלק. ער האט גערעדט פון די צייר־טען ווען אידען האבען ארויסגענעבען נביאים, ער האט אנגעוקעזען אויף׳ן נייעם אידישען צענטער — אמעריקא.

אין זיין קורצער רעדע האט ער אזוי פיעל אכט׳ן ארויסגעזאגט, אזוי פיעל פונק טען בנוגע דעם אידען און אידישען פראב לעמען בעריהרט און האט אויף א ווארע מען אפיעל געמאכט פאר אונזערע ליי־בע.

נאך איהם האט געשפיעלט דער קלייי־נער קינסטלער פליישמאן אויף זיין פיי־על זעהר שעהן, נאטירליך.

נאך דער הארציגער הזכרה פון אונ־זער בעליעבטען קאנטאר ב. וולאדאפסקי האט מר. א. ריינזוויץ, דער אקטאר פון אידישען זשורנאל, געמאכט א ווארימען אפפיעל פאר די מלחמה ליידענדע און אידען האבען געגעבען! מיט׳ן גאנצען הארצען האבען זיי געגעבען.

זיעבען הונדערט דאלאר האבען אי־דען אוועק געלעגט אין מאסעי האלל!

געבעגשט זאלען זיי אלע זיין!

ביי דער טהיר האבען זיי געגעבען (סילווער קאלעקשאן) $242,38

געזאמעלט איז אינעווענינג געווארען $298.47

די חיברו בענעוואלענט סאסייעטי האט געגעבען הונדערט דאלאר.

א איד, בעקער, וואס גיט 25־ער וויין האט דאס מאל אויך געגעבען 25 דאללאר.

מאקס גאלד, פון 224½ סימקאן סט. א ליידים טיילאר האט געגעבען 5 דאל־לאר, על פי פראצענטען איז אזוי אויסגע קומען.

כדי עס זאל ווערען א גלייכער חשבון האבען אידען ווייטער געגעבען $20.15 איז שיין $691, דאס האט שוין דער טרע זשורער, מר. ווייגבערג, ניט געקענט פער טראגען — אידען האבען תמיד ליעב א גלייכען חשבון — האט ער דערלייגט 9 דאללאר און עס איז געווארען גלייך $700.

אונזער עכ. י. קענען, א איד וואס האט מעהר אין הארצען ווי אין קעשענע, און האט דארום א שטארקען חשק צו געבען און העלפען מעהר ווי ער קאן האט אוועק געגעבען א ווערטהפולען גאלדענעם רינג מיט א מאגאנארעם "ציון".

צוויי קליינע שוועסטערלאך פון אכט און פון פינף יאהר, אידא און מאלי פערל פון טעראלי סטריט האבען אויסגעליידיגט א בייטעלע מיט געלד און — עס איז זיי שטארק געפעלען א פנים — זיינען זיי אוועק יצום טאטען און האבען אויסגע־נארט ביי איהם נאך צוויי דאללאר און זיי אוועק געגעבען.

געבעגשט דארפען זיין אועלכע קינ דער מיט אזעלכע טאטעס.

אהרון אהרון חביבו צו׳ ערגד האט דער טשערמאן גאלדסטיק פארגעשטעלט הערד ראובן ברויזין, דעם פרעזידענט פון אידישען פאלקס פערבאנד, וועלכער האט גערעדט פון פערבאנד, זיינע אויפ־גאבען און אויסזיכטען. ער האט זעהר גוט און שעהן די פראגע ארום גערעדט ווי ברייגין קאן.

און מיט לייכטע הערצער, פיהלענדיג אז ווייכטיגע און הייליגע ארבייט איז געטהון געווארען און עס ווערט געטהון, איז דער גרויסער עולם, בענריסענדיג איינער דעם צווייטען, און ווישענדיג די דעלעגאטען גליק אין דער גרויסער פאלקס ארבייט, מיט שטראלענדע געזיכטער אהיים געגאנגען.

א טראגעדיע מיט מאנטענגרער רעזערוויסטען

אטהענס, גריכענלאנד, פעברואר 6

די איינצעלהייטען וועגען דעם, ווי אזוי 200 מאנטענגרער רעזערוויסטען, וועלכע זיינען געפאהרען פון אמעריקא צו פערטיידיגען זייער פאטערלאנד, זיי נען בעגאנגען זעלבסטמארד אויף דער זיג פעלדער איטאליענישער שיף "ברינדיזי" כדי ניט ארויינצופאלען אין די הענד פון דעם שונא, האט דערצעהלט מיס מערי לימאנס, אן אמעריקאנער נורס, איינע פון די גערעטעטע וועלכע איז אהער אנ־נעקומען. זי האט געשילדערט א בילד פון אנגער פון די שרעקליכסטע טראגע דיעס פון דער איצטיגער מלחמה. זי האט דערצעהלט וועגען דעם טרויריגען שיף זאל פון עטליכע צעהנדליג גערעטעטע וועל כע האבען זיך גערעטעט פון וואסער כדי שפעטער געטויטעט צו ווערען אויף דער יבשה פון עסטרייכער באמבעס געווארפען פון לויפט־שיפען.

"ווען די "ברינדיזי" האט זיך אנגע שטויסען אויף א מינע — האט מיס לימאן דערצעהלט, — האט זי גלייך גענומען זיג קען. אלע זיינען געשפרונגען אין וואסער ניט קוקענדיג וואס די מעהרסטע האבען ניט געקאנט שווימען. איינער נאך דעם צווייטען זיינען די קרבנות אלאב צום תהום. מיס לימאנס איז אויף געווען צוו שען די וואס זיינען אריינגעשפרונגען אין וואסער אויפ׳ן דעק פון שיף זיינען פער בליבען בלויז די מאנטאענגרער, וואס הא בען אונטער די טענער פון נאציאנאלען הימן איינע די צווייטע הערשאפטן און דאן, ווען די דעק איז שוין געווען פול מיט טויטע, האבען זיך די לעצטע אריינגעשא סען קוילען אין די קעפ.

בלויז 143 פערזאן פון די פאסאזשירען און מאנשאפט האבען זיך גערעטעט. זיי זיינען געבראכט געווארען אין סאן דזשיא וואני די מערוא. פון דארט האבען זיי געוואלט נעהן קיין סקוטארי אום צו פער איינינגען זיך מיט די סערבען. באלד הא בען זיך אבער אויף דארט בעווייזען די עסטרייכישע לופט־שיפען וועלכע האבען געווארפען באמבעס און געטויטעט עטלי כע צעהנדליג מענשען און דיא גערעטעטע זיינען אוועק ווייטער.

קענינ ניקאלאי פון מאנטאענגרא האט די גערעטעטע גענומען אויף זיין שיף בין סקוטארי, פון וואנען זיי זיינען 5 טעג צייט גענאנגען איבער דעם טיפען שנעע און אין ביטערער קעלט ביז דוראצא און ערשט פון דארט זיינען זיי אנגעקומען קיין אטהען.

450 דייטשען דער־טרונקען אין דער דווינא

אמסטערדאם, פעב. 6

450 דייטשען זיינען דערטרונקען געווא רען אין טייך דווינא, לויט א בעריכט וואס איז אהער אנגעקומען. די דווינא איז געווען פערפרוירען און די דייטשען זיינען אהן מורא געשטאנען אויפ׳ן אייז און געשאסען אויף די רוסישע פאזיציעס.

די רוסען האבען אבער געשיקט אזא שטאר קען פייער פון זייערע פאזיציעס אז דאס אייז אויף דער דווינא האט געבראכען און די דייטשען זיינען ארייגעפאלען אין וואסער.

„ווינגהאם" איז טויט שרעק פאר דייטשען

ווינגהאם אנטעריא פעב. 6

גאנץ ווינגהאם איז געכטען גע־גאנגען ווי אויף רעדלאך, די גאנצע שטאדט איז ארייגגעוואלצען געווארען אין גוואלדיגען שרעק ווען מען האט אנגעסירט אז מען האט געפונען א קעסטעל אינ׳ם גראנד טראנק דיפא וועלכע טראגט ניט קיין אדרעס.

מען האט אויף געפונען עטליכע קליי־נע זעקלאך מיט א מין סארט פולווער אין די פראכט וואנגען.

דער הויפט בעאמטער מר. פיפען האט פרובירט א ביסעל פונ׳ם פאודער ארויסצושיטען אויף אן אויוועז און עס האט עקספלאדירט.

דאס גאנצע שטעדטעל האט זיך גע נומען ווארפען ווי אין א פיבער, פערשיע דענע קלאנגען האבען זיך פער שפרייט אז דא און דארט ווילען דייטשען אנ־ טהאן שאדען, און פינף אזייגער פארנאכט האט מעדזשאר סינקלער פון די דארטיגע מיליטער, צושטעלט וואכען ארום סיטי האל, פאסט אפים און די ארמארים.

אטאוואר פייער טשיעף גלויבט אויך אז דער פארלאמענט איז אנגעצונדען געווארען

אטאווא פעברואר. 6

פייער טשיעף גרעהם וועלכער איז די גאנצע צייט געווען מיט דער מיינונג אז דער פייער האט זיך אנגעפאנגען פון א צופאל, פון א ברענענדער סיגארעט אדער פון א מעטש האט עס פער אור־זאכט האט יעצט זיין מיינונג געביטען.

ער ערקלעהרט שוין אויף אז דער פייער איז געווען א געמאכטער.

זיין טהעאריע וועגען דעם איז בעג־ירינדעט אויף די אויסזאגונגען פון דעם פאליסמאן [illegible] עלכער האט דער ערשטער ענטדעקט [illegible] פייער.

דער [illegible] ליסמאן האט ערקלעהרט, אז וואס מע[illegible] מען האט גענאסען וואסער אל־ [illegible] ארקער האט עס גערברענט. אנ־ שטאט עס זאל זיך פערלעשען.

דער פייער טשיעף אין דעריבער מיט דער מיינונג אז די אונטערצינדער האבען בענוצט גע־ייסט ברענענדע בעמישע שטא פען. וועלכע דאס וואסער האט נאך צוגע נעבען א גרעסערע קראפט צו ברענען.

די פארזעצונג פון דער נעשיכטע פון קענע־דער. רייכטהום וועט זיין נעדרוקט מיטוואך

אידען טאג און אידישער קאנגרעס איינשטימיג אנגענומען

היינט די לעצטע זיצונג פונ׳ם פאר־קאנפערענץ

איטער׳ן פארזיץ פון הערר ראובן ברויזין איז די צווייטע זיצונג פונ׳ם פאלקס־קאנפערענץ ערעפענט געווארען שכת אוועגד אין פרינס־דזשארדז האטעל.

א בעגריסונג פון רעוו. סאנדהיים פון ווייניפעג ווערט פארגעלעזען, אין וועל כער ער בעגריסט דעם פערבאנד, ווייניפעג איהם דעם גרעסטען ערפאלג.

דעלעגאט ב. שעפס, פון ווייניפעג, וועלכער פערטרעט די דארטיגע היברו אי־מיגראנט סאסייטי, איז דער ערשטער בע־ריכט ערשטאטער, און ערקלעהרט, אז ער איז געקומען ספעציעל וועגען פערהאנד לען די אימיגראציאנס־ פראגע.

ער בעריכטעט אז אין זייער אפיס זע נען דא אפילו יעצט טעג׳ליכע אנפראגען, און די ארבייט וועט זיך פיעל פערגרעסע רען שפעטער. זייער געזעלשאפט עקזיס־טירט פאר די לעצטע פיער יאהר צייט, אבער קיין סיסטעמאטישע ארבייט האב בען זיי ניט אנגעפיהרט ביז מיט א יאהר צוריק, ווען זיי האבען בעשלאסען זייער ארבייט אויסצובריי־טערען, און האבען גע נומען ארגאנאזיהען די גאנצע וועסט וועלכע איז געווען אן ערפאלג, האבען דיג הייגט צו טאג 16 ברענטשעס אין אלע שטעט פון וועסטערן קענערע, און יעצט ווערען זיי זיך צו דער איט, אז אויף דא זאלען ארגאנאזירט ווערען אימיגראר־ציאנס־ געזעלשאפטען, און צוזאמען זאל א סיסטעמאטישע ארבייט אנגעפיהרט ווערען, און פערלאנגט, אז דער פאלקס פערבאנד זאל נעהמען א שטעלונג צו דעם.

דער דעלעגאט פון שעטהעם בעריך טעט, אז ביי יו וואונגען אין גאנצען 10 אידישע פאמיליעס, און דאך האבען זיי בעווענזען צו שאפען 225 דאלאר פאר די מלחמה קרבנות.

פון בערלין אנטעריא, בעריכטעט, מר. סילווער אז די מיטגליעדערשאפט פון פאלקס־ פערבאנד בעשטעהט דארטען פון 30 מיטגליעדער פון די 50 אידען, וועל כע וואוינען אין בערלין, און זיי טהוען גוטע ארבייט, פאר די מלחמה קרבנות, האבען זיי שוין אבגעשיקט ארום 300 דאלאר יעצט קאלעקטען זיי וועבענטליך ארום 12 דאלאר.

דעלענאס פיין פון פעטערבאראה, בעריכטעט, אז דארטען האלט זיך יעצט די בעווענגונג אין ארגאניזירען, אבער דאך האבען זיי שוין געואמעלט פאר די מלחמה קרבנות עטליכע הונדערט דא־לאר.

איינינג דעלעגאטען, פרעגען דאן א רייהע פראגען, וועלכע ווערען צופריע דענשטעלענד בעהאנדעלט, און דאן געהמט די פערזאמלונג איינשטימיג אן א צו טרויענס אבשטימונג צו דער צענטראל־לער לייטונג. און בענרסונגען פון מאנט רעאל ווערען פארגעלעזען, פון דער היברו ליידיס אימיגראנט אסאס. פאלקס־ביב ליאטעק, און קויפמאן און זעלינגער.

די רעזאלוציאנס־ קאמיטע לעזט דאן פאר איהרע א רעזאלוציע, אז די אר־ בייט פונ׳ם פאלקס־ פערבאנד ווערט אנגעפיהרט פון דיסטריקט קאמיטעטען אין זייערע גענענדען, וועלכע שטעהן אונטער דער אויפזיכט פון דעם צענטראל קאמיטעט, און עס ווערט איינשטימיג אנגענומען.

א צווייטע רעזאלוציע ווערט אנגע נומען, אז דער צ. ק. זאל זיין פערטראטען אין אלע לאקאלע קאמיטעטען מיט מינדסטענס איין דעלעגאט בעשלאסען, אז די רעזידירנע פון צ. ק. זאל ווייטער זיין מאנטרעאל.

בעשלאסען צו אראנזשירען אן אר־ גאנאזאציאנס טור ניט שפעטער פון דעם ערשטען מערץ 1916, וועלכעס זאל ארום נעהמען גאנץ קענערע.

די זיצונג פערצויהט זיך ביז 12, און זי מוז געשלאסען ווערען, ווייל אויף יע נער צייט איז אראנזשירט געווארען א באנעטעס לכבוד די דעלעגאטען אין גרו־ בערס רעסטאראן. און דער באנקעט איז געווען אן אמת׳ע אידישע אונטער ערהאלטונג, רייך מיט רעדען, אידישע נגו־ נים און אידישע מאכלים, און פרעהליכע עטליכע שטונדען זיינען פערבראכט גע ווארען.

די זונטאג פריהדיגע זיצונג איז ער עפענט געווארען אינ׳ם זעלבען האטעל, און איז געווען פערנומען מעהר מיט טעכנישע פראגען, וועלכע האבען א שיכות מיט אראנזיאציע, ווי שאפען א טוויזענד דאלאר פאנד פאר אן אגיטא־ציאנס טור א. ה. ג.

די וויכטיגסטע פראגע ביי דיעזער זי צונג איז געווען די עמיגראציאנס־ פראגע, און נאך פיעלע רעכאטען אין אנ־ נענומען געווארען א רעזאלוציאן, אז דער פאלקס־ פערבאנד נעהמט אויף זיך אין־ ראציאנס ארבייט און ער וועהלט פאר דיעזען צוועק א קאמיסיע וועלכע זאל מיט דער אטאווער פייער אין פארלאמענט האט אנגעוואהרען א שרעק אויף דער גאנצער קענערער בעפעלקערונג איז צו זעהען פון דעם וואס אין יעדער שטאדט און שטעדטעל האט מען זיך גע־ נומען שטריינג אבצוהיטען די עפענטלי כע געביידעס.

טאראנטא געוועהנליך שטעהט אויף ניט אפ פון אלע אנדערע שטעדט מעיאר טשוירטש ווי עס איז שוין געווען געמעלדעט האט פערארדענט אפצוהיטען אלע עפענטליכע געביידעס. די מיליטער אויטאריטעטען גיבען שוין אויף דעם אכ־ טונג.

חוץ דעם האט נאך פראפערטי קאמי שיאנער טעשאלס ארויסגעגעבען נעב־ טען דעם פאלגענדען בעפעהל, אז.

קיין ארבייטער וועלכער איז בעשעפ טיגט אין סיטי האל, זאל ניט קענען אריינקומען אין סיטי האל, נאך די אר־ בייטס שטונדען אהן א פעס, דער פעס דארף זיין ארויסגעגעבען פונ׳ם פראפערטי קאמישיאנער, און אויך אונטערגעשריבען פון דעם הויפט, פונ׳ם דעפארטמענט און וועלען דער ארבייטער איז בעשעפטיגט.

וועגען דעם האט דער פראפערטי קא־ מישיאנער אפיציעל געמעלדעט צום סיטי מעיאר אלס מיטעל צו פערהיטען די עפענ־ טליכע געביידעס.

די איבעריגע עפענטליכע געביידעס, ווי די פאלים סטיישאנס, פייער האלס און מארקעטס, וועלען געהיט ווערען פון דער פאליציי.

דער טשיף אף פאלים האט אויך בע־ ריכטעט צום מעיאר דאס גלייך ווי די מלחמה האט אויסגעבראכען האט ער בע פוילען עטליגע פאלים לייט אונטערצוזו־ כען, די אויפזיכטרונג און די כאראקטערע פון די אינזשינערען וועלכע זענען בעשעפ טיגט אין די גרויסע שטאדטישע געביי דעס.

דער פראפעסור קאמישיאנער האט אויף געגעבען א בעפעהל ארויס צו נעהמען די ביינק און שטוהלען וועלכע געפינען זיך אינ׳ם הויפט קארידאר פונ׳ם סיטי האל, אזוי אז קיין מענשען זאלען דארט ניט קענען זייצען.

מיט איין וואדט מען היט זיך ווי ווייט מען קען.

דער פייער טשיעף צוזאמען מיט עטליכע פון זיינע ארויסהעלפער האבען געכטען בעווכט דעם טהורם פון סיטי האל. און האבען דארט אלעס ריכטיג בעט ראכט אום, ווען עס וועט זיך עטוואס מא כען זאלען זיי זיין גוט בעקאנט מיטן פלאץ

יעדער איין שטאדטישער בעאמטער איז פיעבריש טהעטיג אום אויסצוטראכ־ טען וואס א בעסערען מיטעל פאר בע־ שיצונג פאר דער שטאדט פון די דייט־ שען.

עס איז שוין געקומען אזוי ווייט אז מען האט מורא פאר׳ן איינגענעם שאטען.

דווינסק באמבארדירט

בערלין, פעב. 6

אפיציעל ווערט דא בעריכטעט אז די דייטשע לופט שיף האט באמבארירט די מיליטערישע פעסטונגען אין דווינסק.

פעטראגראד, שבת, די עסטרייכער האב בען געשיקט עראפליינס באמבארירען די רוסישע פאזיציעס ביי טאפארטסי, און צו דרום פון דובנא האבען זיי מיט מאשי נען ארויפגעגאנגען פלאמען אויף די רוסען 30 און 40 מעטער ווייט.

געלד געשיקט

מר. ה. ווינבערג פרעזי־דענט פון דעם „אידישען זשורנאל"

שיקט געלד קיין רוסלאנד לויט מאנעם קורס.

35

סענט (פארזרוכעל)

מיר שיקען אויך טעלעגראפיש

געלד געשיקט נאך אלע טהיילען פון דער וועלט.

ליעבע, האס אזו ראכע

אן אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

בעארבייט פון ל. ס"ד.

(77-טע פארזעצונג)

— מוטער, דו האסט אויך א ווייכע פיהלענדעס הערץ און ווען די פריילין וואלט דיר אזוי געבעטען, ווי מיר, וואלט טו אויך אנדערש ניט געקענט ווי צו פער שפרעכען.

— און דאן, מוטער — דענק דאך אן דעם שעהנעם שטאטליכען מאן, מיין לייטענאנט וועלכער שמאכטעט הארט אין הערצער פאר גאר קיין פערברעכען — עס איז דאך וואהרהאפטיג, א זינד מען זאל פאר איהם גאר ניט וועלען טהאן!

— ניין, ניין מוטער, האב קיין מורא ניט דו וועסט זעהען איך וועל פריש און געזונט פון גלאטץ ווידער צוריק קומען ניט דעם בעוואוסטזיין דאס איך האב א גוטע זאך געטהאן!

דו אלטע פרוי האט זיך אזוי שנעל ניט געלאזט בערוהיגען, ווי דער יונגער בויער האט נערעטענט, זי האט אלע מאהל גייע ארגומענטען איינצואוועגדען אויסגע פונען.

ענדליך האט זי דאך געמוזט נאכגעבען ווארום כריסטאף איז שטאנדהאפט געבליבען מיט מראץ איהרע אלע אנווענדונגען און זיפצענד האט זי זיך דעכט געמאכט, איהם אלעס צו דער רייזע אנצוגרייטען.

דערווייל איז אידא אין שלאס אויף לייג ניט געוועזען. זי האט מיט דער הילפע פון איהר מוטער א ברעף צו טרעפען אנ געשריבען, אין וועלכען זי האט איהם מיט ליעבענסווירדיגע ווערטער געבעטען, דעם מוטה און געדולד ניט צו פערליהרען, נאט וועט איהם ניט פערלאזען.

שרייבענדיג האט די בלאסע פרוי בי טערע טרעהרען פערגאסען, אפט זיינען זיי אויף'ן פאפיער געפאלען און אפט האט זי אין קראמפהאפטען שלוכצען אויסגעבראכען אין האט דעם קאפ אין איהרע הענד פערגראבען! עס איז איהר זעהר שווער געווען אין דער שטיל, הינטער דעם רוהען פון איהר מאן, דאס אז סהאן און דאך האט איהר די ביטערע נויטהווענדיגקייט דערצו געצוואונגען.

ענדליך איז דער ברעף פערטיג געווא רען און דאס געלד צוזאמענגעפאקט, און נאכדעם ווי אידא האט דעם ברעף פערזי גלט אין האט דעם אונגעדולד דעם יונגען בויער ערוואר טעט.

מיט דער בעגלייטונג פון דעם אבער־קאמערהערר פאן פעלניטז און איהר האף דאמע איז די פרינצעסין אמאליע צוריק נאך בערלין געקומען, ביי איהר אנקומען אין שלאס האבען איינינע האף דאמען אין נאמען פון דער קעניגין מוטער איהר בע גריסט ווייל זי אליין איז אונוואהל געווען און זי האט מיט דער טאכטער ניט געקענט רעדען און האסטיג האט זיך די פרינצעסין אין איהר צימער צוריקגעצויגען.

זי איז ענדליך ווידער צו הויזע — אבער ווי אנדערש האט זי דעם אהיים קומען פאר דער אבריזע פארגעשטעלט!

ניט נאר דאס איהרע שעהנסטע האפ־נונגען זיינען צוישטערט געווארען, וואס מען האט איהר געליעבטען וויידער אין קערקער געווארפען — האט זי אויך דא נייע קוואלען ערווארטעט, ווארום זי האט נעמוזט געפאסט זיין, דאס דער צארן פון דעם קעניג וועט זיך אויף איהר אויסגיסען וועלכער וועט עס איהר ניט פערצייהען, וואס זי האט געוואגט איהם צו נארען.

און ווירקליך אין דעם זעלבען טאג פון איהר צוריקקעהרען, אם נאכמיטאג, אלס זי איז מיער און אנגעגריפען אין איהר רוהע ווסטהל געזעסען איז זי צום קעניג בעפאהלען געווארען.

שווייגענד און קאלט איז זי פאר איהם פארגעטרעטען — אבער אין איהר וועזען איז דאך עפעס געלעגען, וואס עס האט איהם ערגריפען און די הארטע ווערטער וואס ער האט אויף זי ליפען געהאט, האבען דאך די ארטקייט אביסעל פערלאדען.

די אונטערredונג איז קורץ געווען: דער קעניג האט איהר פארגעהאלטען אין ערנסטע ווערטער איהר אונרעכט, וואס זי האט איהם גענארט און האט איהר פאר־געשטעלט, וואס פאר א שאנדע און שמאך עס וואלט פאר איהר געווען. ווען דאס וואלט אין דער עפענטליכקייט געקומען. דאס זי אליין איז נאך גלאטץ גענאהגען צו ליעב א געפאנענעם וועלכער איז אין פערראטה בעשולדיגט.

שווייגענד און שיינבאר רוהיג, האט זי זיך צוגעהערט, וואס ער האט איהר גע־זאגט; נאר אלס ער האט דערמאהנט, דאס ער האט געהערט אז טרענק האט וויע דער געפרופט צו ענטפליהען אין ער וועט אלעס אנווענדען, אז ווייטער זאל עס ניט קענען פארקומען — האט זי שטיל א צי־טער געטהאן און איז בלייך געווארען שליסליך האט ער אויסגעפיהרט, דאס דער גראפפירסט סראנץ איז אויף'ן וועל נאך בערלין און קירצליך וועט ער דא אנ־קומען.

— איך ווייסע, האט דער קייזער גע־ענדיגט, דאס איהר וועט מארגען אונזער קייזערליכען פריינד און גאסט מיט דער גרעסטער פריינדליכקייט עמפאנגען און איהר וועט מיר קיין אורזאכע אויף פער־דרום ניט פערשאפען, אמאליע, איך האפע אויך דיעזעס דאס דורך אייער פערבינדונג מיט דעם פירסט וועט די אלע ראמאנטי־שע געשיכטען פערשווינדען און עס וועט דערפון אן ענדע נעהמען!

זי האט נאך אלס נאר ניט געענטפערט דאס געזיכט פון דעם קעניג איז פון צארן רויטה געווארען און זיין שטימע האט אונ־געדולדיג און גערייצט געקלונגען אלס ער האט יעצט געפרעגט:

— נון — האט איהר מיר נאר גנט צו ענטפערען?

א מיעדע גלייכגילטיגקייט איז אין איהר שטימע געלעגען, אלס זי האט גע־ענטפערט:

— וואס זאל איך אייך ענטפערען, מאיעסטעט? דאס וואס איך וואלט וועלען, ווילט איהר ניט הערען — און דאס, וואס איהר ווילט הערען קען איך ניט זאגען! איך וועל דעם גראפפירסט עפ־פנען, ווי עס פאסט פיר מיר אין פאר איהם, ווייטער האב איך אייער מאיעס־טעט נאר ניט צו ערווידערען.

דער קעניג האט זיך ערגערליך אויף די ליפען געביסען. איהר שטאלצע רוהע האט איהם נאך מעהר אויפגערייצט, אבער ביי דעם געדאנק דאס יעצט וועט ווידער אלעס גוט ווערען ווען אמאליע וועט זיך מיט דעם גראפפירסט פערבינדען, האט ער מיט געוואלד זיין צארן איינגעהאלטען און האט איהר ענטלאסען פריינדליכער, ווי זי אליין האט עס ערווארטעט.

און נון איז זי ווידער אליין געבליי־בען מיט איהר ביטערע הארץ און טרויערי געגעדאנקען, ווען דער קעניג וואלט גע־וואוסט ווי טיעף ער האט איהר מיט זיינע צארענדע ווערטער געטראפען ווי פער־צווייפעלט זי איז איבער דעם שמאך וואס מען טהוט איהר אן, וואס מען שפאנירט איהר אימער נאך וואלט ער דאך פיליכט מיט לייד מיט איהר געהאט.

אבער זי איז צו שטאלץ געווען, איהם צו צייגען וואס זי האט געליטען. ער זאל ניט זעהען ווי טיעף ער האט איהר ערניע־דריגט.

אויפגערעגט האט זי מיט האסטיגע טריט דורכגעמאסטען דעם צימער.

(פארטזעצונג פאלגט)

אפעגע ווערטער

און ווירקליך דער יונגער בויער האט וואהרט געהאלטען; פינקטליך צו דער פעסטגעזעצטער שטונדע האט ער זיך גע לאזט אנטעלדען.

אידא איז איהם מוטהיג אנטקעגען גע נאנגען האט איהם די האנד גערדיקט און האט איהם צו איהר מוטער אריינגעפיהרט.

— זעהסטו דער בראווער כריסטאף, — איך האב זיך אין איהם ניט גענארט, ער איז דאך א גוטער, טרייער מענש! האט זי מיט לייכטענדע אויגען אויסגערופען.

— בארא אין צופיעל ערגריפען גע־וען און האט ניט געקענט רעדען; זי האט נור איהר צארטע ווייסע האנד דעם יונגען מאן געגעבען, וועלכע ער האט פאסט עהרפורכטספאל בעריהרט.

— גאט זאל אייך בעלאהנען, כריסטאף! דאס איז אלעס געווען וואס זי האט גע קענט אויסערדען.

אידא האט געבראכט דעם ברעף אין דעם פאקעט אין וועלכען די געלד איז גע לעגען און האט עס דעם יונגען בויער דער לאנגט, אויף די רייזע געלד האט זי איהם מיטגעגעבען. וועלכע ער האט נור אנווי ליג אנגענומען און נאכדעם עס איז איבער אלעס נאך אמאהל בעשפראכען געווארען, האבען איהם די ביידע דאמען פערבייש־דעט מיט דעם אינגענטען גליק וואונש אויף א גליקליכע רייזע און אידא איהם איהם נאך ביז צום טהיר בעגלייטעט.

אלס זי האט זיך ווידער צו איהר מו־טער צוריקגעפעהרט איז א שטאלצע פריי הע אויז איהר געזיכט געלעגען און וועה רענד זי האט איהר מוטער שטירמיש אום נעארעמט, האט זי גליקליך אויסגערופען:

— זעהסטו, מוטער, מיר האבען דאס מיט געלד צו שיקען און די וועסט זעהן, דאך דורכגעפיהרט דעם פעטער א ברעף כריסטאף וועט שוין דעם גלייכען וועג צו איהם אין פעסטונג טרעפען!

— לאמיר אויף דאס בעסטע האפען קינד — גאט מעג איהם בעגלייטען! האט די בלאסע פרוי גע זעהפצט און א שווערע, טרערה האט זיך איהר איבערן געזיכט גע קייקעלט.

טאראנטא גראפאנאלא קא,

61 קווין סטריט וועסט (געגענאיבער טעלאלי סטריט)

מיר ווינשען אויסמערקזאם צו מאכען דעם אידישען פובליקום פון טאראנטא און אומגעגענד דאס מיר האלטען א גרויסען אסארטמענט פון אלערהאנד —

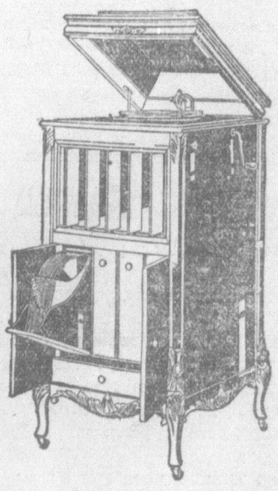

אידישע רעקארדס

— ווי: —

פאלקס־ליעדער, תפלות און הייליגע געזאנגען

— פון —

קאנטאר סיראטא

און אנדערע

כל נדרי 12 אינמשעס דאבעל רעקארד		$1.50
ונתנה תוקף / כבקשת	10 אינמשעס	$1.25
הבן קרלי / ותערב לפניך		$1.25
ומפני חטאינו / ישמח		$1.25
בראש השנה יבתבון / חיום הרה עולם	10 אינמשעס „ „	$1.25

ווי אויך רוסישע און פוילישע רעקארדס.

מיר פערקויפען די בעסטע גראמאפאנס און גראפאנאלאס. קומט זעהען אונזערע מאשינען און הערען אונזערע רעקארדס, איהר זייט ניט פערפליכטעט צו קויפען.

אויף אבצאהלונג
אויב איהר ווילט, קיין אינטערעסט

טעלעפאן ארדערס
ווערען פונקטליך אטטענדירט

קומט אין אונזער פלאץ, מיר ווינשען אייער בעקאנטשאפט.

— מיר רעדען אידיש —

טאראנטא גראפאנאלא קאמפאני

61 קווין סטריט וועסט (געגענאיבער טעלאלי סטריט)

דער אייניציגער סטאר וואס אין גראונד פלאאר אין שטארט, קויפט שטיגען צו פלעטערען און קויפט עלעוויטארס.

אונזערע פרייזען פון מאשינען זיינען פון $20 ביז $250.00

רעקארדס פון 85 סענט (צוויי ליעדער).

קלאסיפיצירטע דירעקטארי

איטין'ס קויהלען
די בעסטע אין מארקעט. ריכטיגע וואג. געלייווערט צום הויז. פאן קאלערוש 1036

אנשורענס

חזן קאפלאנס שיפס קאנטאר
אלע סארטען אינשורענס אין די בעסטע קאמפאניס 297 קווין וועסט. פאן אדעלייד 239

דאסערס

אידישע קענדי פעקטארי
די איינציגע אידישע האלסייל קענדי פעק־טארי אין קאנאדא. ביילינג פרייזען. 94 קער־שעל סטריט. קאלערוש 1233.
17—1

איין קרים און טאבעקא

דוואר קינס איין קרים פארלאר
צייטונגס און בוכהאנדלונג.
14 מיינס פון פרינס סטריט. פאן קאלערוש 4029
(12—10)

בייסיקעל דילערס

פאלאק'ס 20 עגגעס סטריט
בייסיקעלס און בייבי קערעדושעס געפיקסט בעסטע עופארעדענהייט

די פרינס בייסיקעל וואָרקס
16 עגגעס סטריט. טעלעפאן אדעלייד 3582.
אויטאמאבילס גערענט פאר $1.25 א שטונדע

גארבערס און האר דרעסינג

לייזדס העיר דרעסינג פארלאר.
א ד מאך די בעסטע שייבלען און עצ פון ביליגסטע פרייזען מר. רובין 128 שעכטאנס סטריט
(12—10)

ניו־יארק הער דרעסינג
מרס. סינגער מאכט די בעסטע שייטלען און עצ פון די בעסטע אייראפעאישע האר צו די ביליגסטע פרייזען 137 עגגעס סטריט

דראגיסט

סטראטהקרסי סאנס, קעמיסט
אפטהיקערס און ווקליר, בלוט און פאלסערסאן פערשקריפשאנס אונזער ספעציאליטעט
(1—13)

דראגיסט.
דראגיסטען אויף וועלכע סיז סענ זיך פער־לאזען זיינען מירס לימיטעד 374 קווין סטריט וועסט. טעלעפאן מיין 3729.
17—1

דיריי און פראדויס

האלפערינס פומער
רייזיג, פרייזיג פוטער, יעדען טאג. פרענס אויף זיי אין נאפאערי. 227 ספארינג עוועניו פאן קאלערוש 7674
12 — 17

דזש. שיפמאן
איך קויף און פערקויף פערשידענע סטאר־פיקסטשורס. 108 עגגעס סטריט פאן מיין 7636

דעליקאטעסען און לאנטש רום

די לאנדאן רעסטאראנט
100 יארק סטריט. איהר בעקומט די בעסטע און געשמאקסטע מיעלס צו יעדער צייט. קוסס און אנבעהאלטענע אויף. ס. לאנדאן.

די עגגעס רעסטאראנט
אין לאנטש רום 89 עגגעס סטריט
דא בעקומט איהר די בעסטע געשמאקסטע מיעלס פאר ברעקפעסט. דינער און סאפער.

דזש. ה. ליאס 50 עגגעדראסן סט.
עס איז שוין צייט איהר זאלט איז אכט נעמען די נעמוהליגס פון אייערע אויגען. אייער צו אייער דיענסט.

גלאז, עלעקטריק הארדווער סופליי
ב. שערמאן
פלאמבער, בלעכער און הארדווייר. 527 קווין סט. וועסט. פאן אדעלייד 2055.
12 — 17

ב. קאפלאנס הארדווייר סטארס
140 עגגעס סטריט, און 171 ספארינג
טעלעפאן מיין 6053
25—2

דזשוועלערי און קראקערי

ליטאוויטשעס דישעס סופלי
113 דענסאן עוו. ניער סט. פעסטרים רישעס אויף חתונות, ברייז'ן, פארטיעס נעבארנס.
12 — 17

טשיקענס און פיש

מאיר קאפלאן, פיש דיעלער
פרישע פיש אימער צו ביליגער הויז איבעראל
132 עגגעס סטריט. פאן מיין 6989
(12—10)

פיינטס און וואלל פייפער

די טארא נטא פיינט און וואלפייפער קאמפאניע.
די שעהנסטע דיזיינס פון וואלפייפער און דיא בעסטע פיינט צו ביליגסטע פרייזען.
45 אנדערסאן סטריט. פאן אדעלייד 3554

די בעסטע לעסאנס אין מוזיק
אויף וויאלין, פלוים, און מאנדעלין, בייא מיסטער שפיעלמאן 43—45 וויליאם סטריט, ווי אויך צו שפענען אויף אידישע שמחות.

פארניטשור דילערס

ראטשטיינס פארניטשור קא.
ספעשעליסט אין הויז פארנישינג. קעש און קרעדיט
490 קווין סטריט וועסט. פאן קאלערוש 6981
(12—10)

פארס און שהס

מ. געלדער
73 עליזאבעט סטריט. ספעשעליסט אין רעפערענאנדריי פארס. פריסיס סעט און קאוסס. ביילינג פרייזען.
(12—10)

פוילע, דיי און האבער

מ. איטין
ראוזשרס קויהלען. ריכטיגע וואג 1036 דעל־ווערס צום הויז. פאן קאלערוש אפיס 55 אנטסאא עוועניו

א. בראק
44 אלבערט סטריט. טעלעפאן אדעלייד 5743 האלסייל און ריטייל דיעלער אין היי מעהל און פיעער
(1—13)

סאפט דרינקס

דן. פאומאן
לארמאניטער דרינקס, וויינע פיהלס, פאמייעס 211 ער האווע סטריט. פאן קאלערוש 2190
12—14

ווייזען און שנאפסען

קאלדאניא ליקער סטאר
פערשידענע שנאפסען, אין וויינען.
3 מעקאל סטריט. פאן א ר 2367.

פארס צו ביליגע פרייזען ביי ב. גאדמאן 382 פארלאמענט סטריט. פאקס, מינג סעטס און זאגווי־טער. טעלעפאן מיין 6092

Real Estate

ריעל עסטייט

א פארס פון 150 אקער לאנד, מיט 2 הייזער, 2 בארענס מיט אלע מאשי־נערי פיר דאס פארם, 23 מייל פון סאַ־ראנטא אויף די קינגסטאן ראוד, נע־בען א טריין טרעק, וואסער, טעלעפאן און אלעס גוטיטיגעס. קליינע איינ־כען הלונג, א גוטער טשאנץ צו מא־כען געלד.

פרעגען אין זשורנאל מר וויינבערג.

ספעשיעל פאר א הארדווער סטאר אדער פאר א פלאמבער א גוטע איינגעט רייטע סטאר פאר די לעצטע 6 יאהר צייט מוז פערגאנט ווערען צוליעב א געווי סע אורזאכע. ראבעל ווינדעס 4 רומס, סייד אינטערעס פאר אפסטערס אלע קאנ ווינינעס, אויך מיט אסטייבעל ביליג רענט זיך פרעגען בא ד. דייוויס 131 קווין וו.
5099—8—2

א הויז פון 4 רומס אלע קאנווייניענס צו פערענטען, רענט 6 דאלאר א מאנאט. פרעגען 28 פוילען פליים נעבען קווין און וויליאם
5042—5—2

צו פערענטען 3 רומס אלע קאנוויי־יענס 88 סענט פעטריק סטריט
5051—5—2

BUSINES CHANCES

ביזנעס הייפען און צו פערקויפען

א גוטע גראסערי ביזנעס צו פערקוי פען דיא בעסטע אין אידישען געגענד גאר־אנטירט געלד צו מאכען מען קען קומען סייל ביזנעס מען קען צו קומען מיט $300 פרעגען באקס. 889
5205—2—8

איבער צו געבען
א 100 אקער פארם פאר סיטי הייזער. נאכפרעגען 179 שומאק סטריט.
218—14—2

צו פערקויפען א קאמפלעט טאפ פרעס מאשינס פיער טייבעלס מיט 4 מאַ־שינען מיט מאטארס, פרעגען 16 פוירל סטריט 2-טען פלאר
5073—11—2

איבערצוגעבען א הויז מיט פארניטשור אדער פארניטשור אליין, רענט זעהר ביליג. נאכפרעגען 218 ריטשמאנד סט. וועסט
5086—2—7

צו פערקויפען א פארנישד פראנט רום ביי א יאנג קאפעל. נאכפרעגען 50 סעפיל סטריט
5088—7—2

פיינטער און פייפערהענגער
איך פייפער אדער פיינט א רום פאר 2 דאלאר. 33 באלדווין סטריט, דעמבסקי.
(1591—2—27

„אויף שמחות און אונטערהאלטונגען"

ביי א פערלאבונג א. פאלאוויטץ, און מיסס פעראל לייבאוויטץ אין אגוסטא עו. איז קאלעקטעט געווארען $15,00 פאר די מלחמה ליידענדע
1953

אויף א פארטי ביי מר. פייערשטאק, אין 22 נעסאה איז קאלעקטעט געווארען $10,00 פאר די מלחמה ליידענדע, מיסס סערא פעסין מר. א. קארס.
5219—

פייער אין אן אמוניציאנס פאבריק

גאלט אנטעריא פעב. 6

ארום איינס אוויינער נאכמיטאג איז דא אויסגעבראכען א פייער אין דער פאב ריק פון דזשארדין און קאמפני וועלכע פאבריצירען אמוניציאן און שעלס.

ווי מען ערקלערט האט זיך דער פיי ער אנגעפאנגען פונ'ם פארנים, און האט פער אורזאכט א שאדען פון 75,000 דאַ־לאר.

א ביסעל שפעטער נאכדעם ווי דער פייער האט אויסגעבראכען, האט די פאַ־ליציי ארעסטירט א געוויסען מאן מיט'ן נאמען סמיטה.

דער טשוף אף פאליס האט זיך ענם זאגט צו ענטפערען צו דער ארעסט איז פערבונדען מיט דעם פייער אדער ניט 500 סאלדאטען פונ.ם 111-טען באטיליאן וועלכע געפינען זיך דארט האבען געהאלַ־פען די פייער לייטע אין זייער ארבייט.

דער מעיאר פון גאלט האט זיך גע־ווענדעט צו די מיליטער אויטאריטעטען פערלאנגענדיג מיליטערישע הילף צו הי טען די אמוניציאנס פאבריקען פון אטאַ־טוא איז אנגעקומען א בעפעהל צו די דאר טיגע מיליטער אויטאריטעטען, זיי זאלען העלפען און טהאן אלעס וואס זיי געפי־נען פאר נייטיג.

ארבייטער פערלאנגט

פערלאנגט

— ביי —

THE T. EATON CO. LIMITED

עקספיריענסד אפריי־טארס (מענער) צו ריי־דים קלאקס און סקוירטס

עקספיריענסד אויבער פרעסער (מענער) צו ליידים קלאקס

עקספיריענסד פינ־שערס (פרויען) צו ליידים קלאקס

זיך ווענדען
פעקטארי עמפלאימענט אפיס
16 ליאיזא סטריט

פערלאנגט
עקספיריענס־איין קרים קאן בעקערס. נאכפרעגען
Union Cone Co. 37-39 Bulwer St.
5219—9—2

פערלאנגט א בארבען גלייך 116 אנגעס סטרים
5077—7—2

פערלאנגט מיידלאך פאר ריפינ־ קארמעלס 24 מאדהאל סטריט
5058—2—6

פערלאנגט אפערייטארס, סטערי ארבייט און גוטע ווידרישעס, קענענדיגע שוה און סליפער מאמפאניע 261 קינג וועסט
5052—6—2

פערלאנגט אפערייטארס צו ליידים וויסטען, אויך די וואס קענען אויף א מאשין. שבת בעשלאסען.
מיילער און סאבעל 260 ריטשמאנד סטריט וועסט
5203—2—6

פערלאנגט אפערייטארס פאר קלאוקס און סוטס, ווי אויך פיניישערס און פרעסערס.
פרעגען פאסלאנס און סאנס 32 גרענדזיס עוועניו.
5202—2—6

פערלאנגט א עלעקטרישען, גוטער אר־ בייטער. נאכפרעגען 287 קווין סטריט וועסט
5072—2—7

פערלאנגט א רעק שטעפער און אויף מיידלאך צום פעללען נאכפרעגען טאַ־ראנטא קלאדהינג קא. 206 עדילייד סט. וו. ס. ראזאנסקי.
5221—6—7

פערלאנגט אפרעיטארס אויף ווייסע טוף קלאדינג איין קאטין ספעשיל נאכפרעגען הארסאן פארקער לימיטעד, 24 רייערסאן עוו.

פערלאנגט אין א האלסייל גראסערי א פעהיגען מאן נאכפרעגען פיין און רובין, 397 קווין סט. וועסט.
(5214—2—8

פערלאנגט פאורר מאשין אפרייטארס און לערנער. זיך נאכפרעגען הענדרסאן און מאקבעטה, 284 קינג סט. וועסט
(5213

פערלאנגט אפרייטארס און פיניישערס פון פענס פאר פרייוועט און מיליטער אר־ בייט נאך פרעגען 111 עדליער סטריט וו. טאפ פלאר.
5215—2—10

פערכיטען
א "פאר לייגד קאוט", ביים פוילישען רב אויף דער חתונה.
ביטע אב צו ברייגגען דעם ראק צום פוילישען רב.
5220—9—2

אן אויפרוף צו אלע טאראנטאר רענט פעדלער!
אזוי ווי איהר ווייסט אז אייער אלטער בעקאנטער פריינד סאלי דזשייקאבס האט געעפענט א רענט שאפ 31 דילאוץ סטריט. איך בעט אלע פעדלער איהר זאלט מיך פאטראניזען בעווייל איהר קענט מיך, איך האב צוזאמען מיט אייך געארבייט אין דער יוניאן פאר די לעצטע 10 יאהר.
5055—16—2

עקספרעסען און שווערע וועגענס.
ווי אויך פורסט קלאס קערידזשעס
פיר חתונות צו רענטען. פרייזען פון $1.00 ביז $1.75 יעדער. ספעשעל פרייזעס פיר לויות.
אנענטור פון פ. בוירנס און קא.
קויהלען.
האלגרייווס לייווערי 11 גרענדזיס עוו.
פאן קאלערוש 4953.

חתן כלה

זאלען דאס נעהמען אין אכט!

מערריידזש לייסענס

קאן מען קריגען אין אפיס פון

„אידישען זשורנאל"

נאטיס!

דיא יעניגע וואס וועלען דא נעהמען זייערע מערריידזש לייסענס וועלען קריגען געדרוקט א שעהנעם בעריכט פון זייער התונה. פריי

בענוצט זיך מיט דיעזע געלעגענהייט!

אדרעס פון דעם זשורנאל

251-253 קווין סטריט וועסט

א שרעקליכע אידיליע

פון קאטזל מענדעס

(איבערזעצט פון א. פרומקין).

צעהן אזייגער בייגאכט. ניט ווייט פון "פלאס ר'אנווער". די בלויע נאכט האט אויסגעשפרייט א ים פון שטערן־ליכט איבער דעם בולוואר, אזוי ווי א שרעקעג דער שטראם פון שמאטענס צווישן די גלייכע שורות פון די גאז־לאמפען, וועלכע האבען זיך געצויגען אין דער ענדלאזער ווייטקייט. עס הערשט א טיפער שטיל קייט, נים קוקענדיג אויף דער נאהענט־קייט פון די בילינע קאנצערט־פלעצער און שיינקען, פון וואנען עס קומען פון צייט צו צייט ארויס די מורא'דיגע קלאנגען פון פייקער און טרומפייטען. אבער ס'איז א בעאונרוהיגטע, פערדעכטיגע שטיל־קייט, און עס דוכט זיך, עפעס אזוי ווי מען וואלט פון איהר ארויסגעהערט שטיל שפשפשנדע, שלעכטע ווערטער. און פלוצלינג האט א פייף דורכגעשניטען די לופט, אזוי ווי א שארפער מעסער, וואס שניידט דורך א שטיק שטאף אין זיין גאנצער לענג. דא האט דער אלטער נאכט פיגעל, דער אנפיהרער, ארויסגעשטעקט דעם קאפ פון הינטער דעם ווינקעל פון א טויער, און האט א פרעג געטהאן:

— דו הערסט?

אבער די קליינע האט ניט געענטפערט.

— דאס האט אויגוסט א פייף גע־טהאן.

די קליינע האט נאך אלץ נעשווייגען.

— וואס זשע, ביזט טויב, צו'אלדע שוואדצע יאהר!

און מיט זיינע גרוי־בעהארטע, גראבע הענד האט ער א שלעג געטהאן א דריי צעהן־יעהריגען, בלייך מיידעל, וועמענס האר זיינען ארונטערגעפאלען אין צוויי צעפ אויף א יאקעל פון ברוינעם שטאף, און וועמענס לאנגע, מאגערע הענד האבען ארויסגעשטעקט פון ענגע ארבעל. איהר קורצן־קלייד האט זיך געענדיגט מיט א נוים פון בלאטע, וואס האט זיך אנגע שלאגען אן איהרע נאקעטע פיס. אין'ם ציטערענדען גאז־ליכט האט געבלישטשעט עפעס זעהר דינעס גאלד־פארבינעס אויף דעם רינג־פינגער פון איהר לינקער האנד: א רינג, דער איינציגער לוקסוס אין דער האזיגער שווארצער נויט; א רינג, פילייכט געקויפט, פילייכט גע'גנב'עט ערגעץ אין א באזאר.

— כ'בין דא, כ'בין דא, פאפא, — האט זי צו געזאגט, אנבויגענדיג בעת מעשה דעם רוקען ווי זי וואלט זיך ריכטען אויף קלעפ.

— ביזט געשלאפען, פיילענצערי?

— ניין, ניין.

— וואס זשע דו: האסט דו געטהאן?

— איך האב געקוקט.

— וואהין?

— דארט ארויף.

— דארט ארויף?

— יא, צום הימעל, ס'איז אזוי שעהן, אזוי שעהן! די פיעלע שטערען, וועלכע בעווגען זיך אין גלאנצען...

און זי האט אויפגעהויבען דאס בלאסע, ליידענדע געזיכט, וואס האט כמעט קיין ליפען ניט געהאט, און וואו די גרויע אויגען געלעך, מיט רויטע ראנדען ארומגעגומען, האבען א רגע געשטראהלט פאר ענטצי־קונג.

אין דער רגע האט זי געקראגען א פאטש און האט אראבגעלאזט דעם קאפ צו דער ערד; און אזוי איז זי געבליבען שטעהן אן אנגעבויגענע, ניט אויסריי דענדיג קיין וואר־ט. א צווייטער פייף און דאן א דריטער האט דורכגעשניטען די לופט.

— דו הערסט? — האט זיך דער אל־טער וואנאבונד אבגערופען; — ס'איז געווים א צייכען פון דיין ברודער. אימי צער קומט אן.

— יא, האט זי געזאגט.

— דו וועסט געהן פאראויס ...

— איך ווייס.

— ביז צו דער צווייטער נאס ...

— ווי ניט לאנג צוריק.

— ... וועלכע איז פחסט אהן מענ־שען.

— גוט

— דו וועסט בלייבען שטעהן, כדי ער זאל ריידען צו דיר. איהר וועט אזוי פלוי־דערענדיג דורכגעהן די נאס. דו וועסט איהם דערצעהלען, אז דו האסט געוואלט געהן צוריק אהיים צו דיין מוטער און דו האסט פערבלאנדזעט...

— איך ווייס.

— האן, טאקע גלייך אויפ'ן שטעל, וועסט דו שרייען, מאכען א גוואלד, אזוי ווי אימיצער וואלט דיך וועלען אומברייג גען...

— איך ווייס זאג איך דיר.

— מיר, איך און דיין ברודער, וועלען איהם בעפאלען, און אזוי ווי די געשיכטע קען ווערען פאר איהם זעהר שלעכט, ווייל דו ביסט מינדער־יעהריג, וועט ער מוזען געבען געלד...

— געווים, האט זי געזאגט,

אין דער ווירקליכקייט איז אנגעקומען אימיצער, וואס האט זיך נור וואס פער קירצוועט אויף דעם "פלאס ר'אנווער" אבער עס איז אויף קיין פאל ניט געווען קיין דיק־בייבוגער, זעכציג־יעהריגער מאן מיט גראבע באקען און אראבהענגענדע ליפען, ווי מען טרעפט זיי ניט זעלטען שפעט ביינאכט, ארומוואנדערענדיג אין די דאזיגע קוואַרטאלען און זיך יאגען־דיג נאך פערבאטענע תאוות. ניין, עס איז געווען א בחר'ל, כמעט א קינד, אין דער אוניפארם פון א גימנאזיסט. ער האט זיך מסתמא פערשפעטיגט אין וואס פאר עס איז דעסטוואגן אז האט זיך איצט אומגעקעהרט אהיים צו זיינע עלטערן, וועלכע האבען געוואוינט אויפ'ן "מאנ־מארטער" אדער אין "באטיניאל". ביים שיין פון דער גאז־לאמטערנע האט מען געזעהן זיין ווייס און רויזיג געזיכט אין וועלכען א פאר העל־בלאנדע וואנסעלעך האבען געווארען א גאלדיגע שאטען אויף די ליפען. די דאזיגע ליפען זיינען געווען! פריש ווי א בליהמעלע פון רויטען פלייש; די גרויסע, לאנג געשניטענע אויגען האבען געהאט א בלויע, זאנפטען גלאנץ. די קליינע האט מיט ענטציקונג בעטראכט דעם דאזיגען אינגעל. אויס שטרעקענדיג איהר קאפ פאראויס און אויפהויבענדיג אביסעל איהר בלייך ליי־דענד געזיכט, האט זי איהם בעטראכט מיט דער מיינונג, מיט וועלכער זי האט פריהער בעטראכט דעם הימעל. קיין ספק ניט אז ער איז ביי איהר אין די אויגען; ס'האט געשמייבעלט, און ס'איז קענטיג געווען פונקט אזוי שעהן ווי די שטערען; אזוי, אז זי שעפט נחת...

— צום טייפעל! — האט דער אלטער גנב געפלוכט, מאכענדיג א טריט צוריק אין דעם טויערווינקעל, וואו ער איז גע־שטאנען. — ס'איז א גרינער בחור, וואס האט קיין "קלינגערס" ניט.

נאר אז דער יונגער בחור איז צוגעקו־מען נעהענטער, האט דער וואנאבונד בע־מערקט א צימליך דיקע גאלדענע קייט, וועלכע האט ארויסגעלאנצט צווישען צוויי קנעפ פון'ם מונטאר. דא האט ער שטיל און זעהר שנעל געזאגט צו דער קליינער:

— נעה!

— אה! — האט זי זיך אבגערופען

— מארש! געגאנגען! זאל ווערען, אויב־ו ווילסט ניט קריגען א בריק אין הינ־טען.

זי האט געפאלגט און איז אנטקעגען־גענאנגען דעם גימנאזיסט. ביים עק פון דער מענשען־פוסטער גאס איז זי געבליב־ען שטעהן, מיט א מיינונג, ווי זי וואלט געוואלט דעם יונגען מאן ערלייכען צו נוקומען: נעהענטער. אויך ער האט זיך פלוצלינג און ערשטוינט אבגעשטעלט. א היבשע ווייל האבען זיי זיך אזוי אנ־עקוקט איינגע דאס אנדערע ניט אויס־ווייטענדיג קיין ווארט. דעם מיידעל'ס גע־ויכט האט אויפגעשטראהלט פאר ענט־ניקונג. ענדליך האט זי זיך אבגערן שען: "קומט - קומט!" און זיי האבען זיך פער זירעוועט אין דער זייטען־גאס

אויגוסט, דער בחור וואס האט גע־שייפט, האט זיך איצט צוזאמענגעטראט פון מיט זיין פאטער.

— ס'געהט — האט זיך דער אלטער גנב שטילערהייט אבגערופען, — ער איז מיט דער קליינער, דא, פאר אונז.

— גוט. — האט דער אנדערער גע־אנט. — איך וואלט וועלען רויכערן א סיגארעטעל דו האסט טאבאק,

— דא נעהם!

זיי האבען געוואוינט און געווארט א היבשע ווייל.

— ס'איז מערקווערדיג, וואס זי שרייט אזוי ניט, — האט דער אלטער ווידער גע־אנט.

— נו יא, זי האט איינפאך קיין אור־אכט ניט צו שרייען, — האט דער יונגער חברה־מאן געענטפערט — די יונגע בחורים זיינען צוריקגעהאלטען, ניט אזוי געוואגט ווי די אלטע.

— דו ביזט גערעכט, — האט דער פא־טער בעשטעטיגט.

און זיי האבען מעהר נארנישט גערעדט נור געווארט שטילערהייט נאר אז א נאהענטער קירכען־זייגער האט געשלאגען, דריי פערטעל אויף עלף, האט דער אלטער פערלאנגט די גנדזולד און געזאגט:

— דאס איז ניט נאטירליך: איך וועל אקערישט א קוק טהאן, וואס דארט געהט פאר.

און ביידע האבען זיך שטילערהייט, ביי די ווענד, געלאזט געהן צו דעם זייטען־גע־סעל. נאר דעם מאמענט וואס זיי האב־ען זיך די קליינע געקומען, פאר די אויגען; בען זיך געוואלט פערקירעוועו אהין, איז איהר בלייך, ליידענד געזיכט האט גע־שטראהלט פון אונבעשרייבליכער פרייד זי האט אויסגעזעהן: ווי א זעהר פרומע קריסטין, וועלכע האט נור וואס צום ערש טען מאל אויפגענומען דאס הייליגע אבענד־ברויט.

— וואו איז ער? — האט דער פאטער געשריען.

— ער איז אוועק, — האט זי געענט־פערט, — ער מוז שוין, זיין ווייט; איך האב איהם געלאזען צייט.

— אוועק?

— יא.

— אה, דו גנב'טע־פאר וואס האסטו דו אונז ניט גערופען?

— נאך וואס האב איך אייך דעו גע־אלט רופען? מיר האבען זיך ביידע אליין געפיהלט זעהר גוט. ער האט אזא הנאה עהאט מיט מיר צו ריידען און מיר האט גם געמאכט פערגניגען איהם צו הערען; ער איז זעהר גוט. ער האט מיר געזאגט, אז ער בעדויערט מיך און אז עס איז זעהר טרויעריג אין מיין אלטער צו זיין אזוי ארים, אזוי שלעכט געקליידעט. ער האט מיר אויך געזאגט, אז ער דענקט, איך בין ניט מיאוס, אבסאלוט ניט מיאוס. זיין דער זעלבער צייט האט ער מיך צו ערדריקט צו זיך, אזוי זאנפט, אזוי ליעב זיך; און ער האט מיך געקושט אהן א שיעור. איך בין געווען אזוי גליקליך, און איך בין שיער ניט אומגעפאלען; אבער ער האט מיך איינגעהאלטען אין זיינע ארעמס, זעהר לאנג, זעהר לאנג, איך בין געווען איבערגליקליך. אבער דאס האב איך איהם געזאגט, ער זאל געהן, ווייל אויב ניט קענט איהר איהם נאך שלעכטס טהאן; און ער איז אוועק.

דער אלטער גנב האט געהאט אויפגע־הויבען די ארעמס דאס קינד צו צו־שמעטערן. אבער ער האט זיך גלייך בע־רעכענט און געזאגט:

— אין גרונד גענומען, אויב עס מאכט דיר פערגניגען אבצוטהאן די זאך מיט נוטען, ארט מיך נארנישט, ניב אהער דאס געלד און דאס־קייטעל.

די קליינע האט אויסגעזעהן זעהר ער־שטוינט.

— דאס געלד? דאס קייטעל?

— אז דער טייוועל זאל דיך נעה־מען ... וואס זשע, דו האסט עס גאר־נישט געבעטען ביי איהם?

— וואס האב איך נאך מעהר געזאלט פערלאנגען פון איהם, אז איך בין אזוי גליקליך געווען? און געענטהייל; איך האב איהם נאך אויסגעגעבען מיין רינג־איהר ווייסט דאך, דעם רינג וואס איך האב ניט לאנג צוריק געגנ'נגב'עט אין דעם באזאר פון "ריע ד'אמסטערדאם" צו־ערשט האט ער איהם ניט געוואלט אנ־נעהמען, ווארים ער איז זעהר ארעמלעך, אבער ער האט זיך דערוואוסט, אז דער רינג איז פון פאלשען גאלד, האט ער איהם אנגענומען און האט מיר געשווא־רען, אז ער וועט איהם אימער האלטען ביי זיך אלס אנדענקען אן מיר.

דא האבען זיך ארונטערגעלאזט פיער פויסטען — דעם פאטער'ס און דעם ברר־דער'ס — מיט שווערער געוויכט און מיט אכזריות'דיגער זוילדקייט. אבער זי האט יעדעס מאל, ווי איהרע פיינינער זיינען, אביסעל מיעד געווארען פון שלאגען און זי האט געקענט אויפהויבען דעם שטערן, זיך ניט בעקלאגט, זי האט ניט געוויינט. האט זי געשמייכעלט ענטציקט, בעטראכ־טענדיג די שטערען, וועלכע האבען זיך בעווענט און געזעהן, אזוי ווי זי וואלט זיי געדאנקט.

אט אזוי ווי ראלף וואלדאעמערסאן, הער גרויסער אמעריקאנער עסעאיסט און דיכטער האט פערשטאנען דאס נאציאנא־לע שאפען פון א פאלק:

"דער פונקט, וועלכער ענטשיידעט דאס געדייהען פון א פאלק, איז די פראגע: וואוהין בלוקט עס? — ווען עס בלוקט אויף אירגענד וועלכען אנדער פאלק, דאן שטעהט עס ניט מיט איהם. ווען עס בעשעפטיגט זיך אבער מיט זיינע אייגענע אנגעלעגענהייטען געראנגען און גרויסע מענער, איבערהויפט מיט אזא איבערגע־בענקייט אז עס בעמערקט נאר ניט די אנ־דערע פעלקער — ווי די אידען האבען דאס, אין זייערע בעסטע צייטען געטהאן דאן איז דאס דאזיגע פאלק ערהאבען, און מיר ווייסען אז אין דיעזער צווייקגעצייגען קייט, שאפט עס א וואונדערבאר ווערק פאר דעם נוצען פון דער גאנצער וועלט."

* * *

פראפעסאר דזשיימס ק. האסמער, דער אמעריקאנער היסטאריקער, געפינט אז אלע אידען זייכען איין פאלק, אין יעדער הינזוכט. אט וואס ער זאגט:

אין גייסטיגער און מאראלישער כאראק־טעריסטיק, אין דעם אויסזעהען און אין געזיכטסאויסדרוק איז דער איד פון הייט טיגע צייטען דערהזעלבער ווי אין דער צייט ווען ירושלים האט שטאלצירט און גע־קעמפפט מיט טיטוס און בבל.

— דער איד פון ניו יארק, פון שי־קאגא און פון סענט לואיס, איז מיט לייב און נשמה דער איד פון לאנדאן פעטערס בורג און קאנסטאנטינאפעל, ווי אויף דער וועלבער וועלכער האבען געבויט די שטעדט פון יהודה אין דוד המלך'ס צייט.

אין דער גאנצער וועלט געשיכטע אין קיין איינציגער ביישפיעל פאראן אין וועלכען א נאציאן, וועלכע איז איבער אלע וועלט טהיילען צושפרייט און אין דאך איין נאציאן.'

אין זיין ווערק "סעמיטען און אינ־דא־ערמאנען אין זייער בעציהונג צו רע־ליגיאן און וויסענשאפט", זאגט דער בע־ריהמטער דייטשער קולטור היסטאריקער, זודאלף פריעדריך גראן, פאלגענדעס וועגען די אידען:

"נאט האט די אידען אלס פערשפרי־טער פון זיין נאמען אויסגעקליבען ווייל ער וויל ניט בלויז דערקענט ווערען דורך חכמה, נאר ווייל ער ענטפלעקט זיך דעם גלויבען און הער ליעבע. נאט איז ניט נאר, איבערהויפט, אן אידעע ווי הער דייטשער פילאזאף בילדעט זיך איין נאר צוערשט א לעבעדיג הייליג און ליעבע־דעס וועזען וואס ווערט ניט צוערשט אויס געפארשט וויסענשאפטליך, נאר וואס וויל זיין פערעהרט און פערהעליכט אין הער צען, און ווייל ער איז אזא נאט האבען די אידען געמוזט זיינע אפאסטאלען זיין פאר דער גאנצער וועלט, ווייל זיי האבען איהם אין הארצען געליעבט פון אנפאנג אן.

די גרויסע פעלקער האבען געמוזט זיצען ביי די פיס פון דעם פעראכטעטען פאלק, כדי פון איהם צו פערנעהמען די ווערטער פון דעם עביגען לעבען."

אויף אן אנדער פלאץ, אין דעם זעל מען ווערק זאגט ער:

"צווישען נאט און דעם מענש אין פאראן איין גלייכע ליניע, אדער גאר ניט. אבער פיעלע קרומע וועגען זיינען פאראן, וועלכע פערפעהלען זייער ציעל.

ישראל איז אויף דעם איינציגען, גלייכען וועג געגאנגען, און האט צו איהם די איבערגיג פעלקער בעקעהרט."

* * *

אין זיין בוך "באראקטעריסטיק דער ביבעל", דריקט דער דייטשער ביבעל־פארשער א. ניעמייער, אויס דעם פאלגענ־דען שעהנעם געדאנק:

"יראידישע רעליגיאן האט אין זיך דייטליכע שפורען פון א הויכען אור־שפרינגליכען גייסט. ווער עס איז איהר אין גאנצען געטריי, דער איז אהן צווייי־פעל דער פרומסטער, גאט פארלטינגסטער אנשטענדיגסטער און ערהליכער מענש אין גאנצען לאנד."

* * *

וועגען דער אידישער ראלע אין דער אל־מענשליכער גערעכטיגקייט, זאגט ישראל זאנגוויל:

"איך דענק, אז וואס עס געהט א טאג דערגעהענט די וועלט אלץ מעהר און מעהר צו דער אידישער אויספאסונג פון לעבען. דאס קריסטענטהום האט זיך ארויסגעוויזען אלס א פעהלער, מען דארף נאר א קוק טהאן ווי די קריסטליכע פעלקער רייסען זיך ארום ווי די ווילדע, דער קאמפף פון דער צוקונפט וועט זיין צווישען דעם אלטען אידענטהום און דעם נייעם היידענטהום. וואס די וועלט דארף הייטנט, איז זיין פאר גערעכטיגקייט — אזא אידישע גביאם געפרעדיגט און פראפע־נייעס געווארען, און איך גלויב אז עס וועט אויספאלען פאר דעם אידישען פאלק — נענטווערער אלס מוסטער נאצ־יאן אין פאלעסטינא אדער אלס א איבער דער וועלט פערשפרייטער, ארמעע פון גייסטיגע לעמפפער — דיעזע בערערפע־ניש צו בעפרידיגען און פאר דער גערעכ־טיגקייט דעם טהראן אויסבויען אין דיא

* * *

מענשליכע הערצער."

* * *

מ. קאפפין, דער פראנצויזישער גע־לעהרטער זאגט אין "אילאזאפישער גע־שיכטע" פון די אידען פאלגענדען פראכט אולען אמת, וועגען דער מערקווירדיגער עקזיסטענץ פון דעם אידישען פאלק:

"די גאנצע וועלט געשיכטע פערמאגט ניט אין זיך קיין מעהר מערקווירדיגער שוישפיעל ווי די עקזיסטענץ פון דעם אידישען פאלק אין מיטעל אלטער אין דער מאדערנער געזעלשאפט. בעת די רויסע נאציאנען פון אלטערטהום זיינען צוזאמען מיט זייערע געזעצע און אינסטי־טוציאנען פערשוואונדען געווארען, און די צייט האט כמעט ווי אבגעווישט און צו־שטערט די אונגעהייערע גרויסקייט פון די פערזיער, עניפטער און אסיערער, האט זיך א קליין פאלק, וואס מען האט קוים בעמערקט. אפילו אין צייט פון זיין העכס־טען גלאנץ, פון דעם שיף־ברוך פערגעטען, און צווישען דער אלגעמיינער פערגיכטונג זיינע מנהגים זיטען און נאציאנאליטעט אויפגעהאלטען.

"דאס אידישע פאלק האט ניט מעהר קיין פאטערלאנד, דער באדען וואס האט געהאט זיינע קעניגע, כהנים און זייער בית המקדש איז פון פרעמדע צוגענומען געווארען, און בעת אלעס ארום איהם ענדערט זיך, שיינט ישראל זיינע מזבחות מיט מעהר קראפט ארומצונעהמען און גראד פון זיין אונגליק האלט ער זיך שטארקער אן די אינסטיטוציאנען פון זיינע אורעלטערען.

ווי מערקווירדיג! דאס דאזיגע פאלק, וואס אין זיינע גלענצענדע צייטען האט צו פערשידענע אבגעטער געדיענט, האלט זיך היינט בעת י ה ו ה וויזט זיי מעהר קיין נסים ניט, פיעל שטארקער אן זייער גלויבען, אבוואהל ער ווערט ניט בעקרעפטיגט דורך בליצען און דונערען פון בארג סיני, אדער פון ברענענדע ווער טער פון די נביאים."

* * *

רעדענדיג וועגען דעם אונגעהייערען איינפלוס פון דער ביבעל אויף דער גאנ־צער מענשהייט, זאגט דער בעריהמטער ענגלישער עסעאיסט, סער חענרי מא־לאנר:

די ביבעל איז אן אנדייטונג פון דעם אנהויב און אויפבליהען פון א פאלק וואס האט אין ענדען אין שטריבען פון דעם אלטען אידענטהום.

אידען און אידענטהום

(געדאנקען און שטריבען פון בעריהמטע מענער)

כשר און בילין און גוט

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע קאסטומערס גראסערים און אייזקרים פראלארס און דעליקאטעסען סטארס, אז אלע מיינע וואארן ווערען פארקויפט בילינער 2 סקנס פון דעם אונס און קעש. אנ איהר בעראראפ ניט צאהלען פאר אייער עגלר קיין אינטערעס, ראם זייגען די וואארען: וואורשט, זייגע, קארענדביף, באאקאע

ארדערס דעליווערט איבעראל מיט דער מעסער קאלקאוויטש, 694 ריטשסטאנ

סטריט וועסט. טעלעפאן אדעל. 1559

עמנואל קענען

דארפט איהר פייער לייפ־עקסידענט און פליט גלאס אינשורענס?

ראן קומט צו אייער אלט בעקאנטען דער איינציגער אידישער אינשורענס אגענט וואס שרייבט פייער פאליסעס

י. ע. קענען

פאר דער קאנטענטעל אינשורענס קאמפאניע און אנדערע בעריהמטע און זעהר פאפולארע קאמפאניעס וואס קאנסלען ניט קיין אידישע ביר־נעס, מערידזש לייפסעס, סיטיזען פייפערס און אנדערע אזעלכע דאקר מענטען ווערען געמאכט בילינ און פינקטליך.

קומט צו מיר אין אפיס.

24 מאראנטא סטריט. טעל. מיין 4711

דער גרעסטער אנטיסעפטיק מוהל און

דער מאדערנסטער מסדר קדושין

אין מאראנטא.

אין

קאנטאר וולאדאווסקי

רופט מיך און איבערציינט אייך

קאנטאר'ס לייט קענען מיך אויך אנגאזשי־רען פאר שמחות. מיין וואהנונג איז 62 בראנזוויק עווענו, און מיין פאן נומער איז 1076 קאלעדזש.

פיר אריטמע אומזאנסט.

די געלעגענהייט פון נוי אנטאריא

די געלעגענהייטען פון נאר אנטעריא

ווייסט איהר די פיעלע בעלעגענהייטען פון נאר אנטעריא מיט איהרע מיליאנען פרוכטבארע אקער לאנד אפפערט צו דיר יעניגע וועלכע ווילען זיך בעזעצען אויף'ן לאנד.

ווייסט איהר דאס די יעלבע רייכע אנרי־קולטור לאנד וועלכעס מען קען דערהאלטען בכמעט אין גאנצען פרייי ארבעט פיר א קליינע סומע געלד, פראזפעקטען שולין די בעסטע תכואה אין דער וועלט.

פיר ווייטערע אויסקינפטען, פיר ליטע־ראטור וועלכע בעשרייבט דעם אויבענגדער־מאהנונגען גגענדע צו:

דזש. ה. פערגוסאן

מיניסטער אף לענדס, פארעסט און מיינס.

פאראלאמענט בילדינג

טאראנטא אנטעריא

פיר שמחות

ווען איהר מאכט א שמחה און דארפט ברענדים וויין אדער ביער, דאן קומט צו דער גוט בעקאנטער פירמא

דזש. וו. רייען

188 קווין סט. וועסט, פאן מיין 106

פולער ליין פון כרמל וויין און ברענדי אין סמאק

אלע אדרעסס פונקטליך אטענדעט

דר. מ. קייטס

דענטיסט

218½ קווין סטריט וועסט

קארנער קווין און מעקאל סטריט

DR. M. KATES, Dentist

218½ Queen St. West

Phone Main 979

אברהם קאהען

באריסטער

נאטארי פאבליק

קאמישיאנער פיר נעהמען אפידייוויטס

Office, Sun Life Building

69 VICTORIA STREET

Main 9084

Residence, 7 Salem Ave. | JUNCTION 1545

מ. מ. דייווים

פאבליק אודיטאר

אודיטינג, סיסטעמייזינג און אינ־וועסטיגייסיען.

350 קאלעדזש סטריט טאראנטא.

טעלעפאן קאלעדזש 7632

CANADIAN GOVERNMENT RAILWAYS

INTERCOLONIAL

PRINCE EDWARD ISLAND RY

באאנעווענטשור יוניאן דעפא. מאנטרעאל.

אושען לימיטעד	נעהם אב 7.25 נאכמיטאג	טענליך

מאריטים עקספרעסס

טענליך, אויסער שבת. 8.15 מארגענס

סליפערס פאר דער נאנצער רייזע.

מאסטרעא, און האליפאקס

קאנעקשען פאר סיינט דזשאהן, די סידניס פרינס עדוואארד איילענד, ניופאונדלאנד

ע. טיפפין דזשענעראל וועסטערן אייזדשענ־ט 51 קינג סטריט אפיס, טאראנטא. מיין 184

פאטראנייזט די איינציגע אידישע ווינדא מלינינג מאמפאני

מיר אטענדען צו אלער־האנד הויז, פעקטארי, אופיסעס און סטור קלי־נינג. בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראק־טען מאנאטליך און יעהרליך. טעלעפאנירט 1 אדעלייד סטריט איסט פאן מיין 7391. ביי־נאכט און זונטאג טע־לעפאנירט קאלעדזש 4319.

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, - 1 ADELAIDE EAST

די אז טארעדזש און קארטעדזש פא. לימיטעד

הויפט אפיס 323 קאלעדזש סטריט

טעלעפאן: קאל. 386. מיין 5237

סטאפאריט רום סיסטעם פאר האלטען פארניטשור

אויסגעבעטע ווענען. גוטע און אור־סערגעוועהנליכע מעגליכקייטען צו מוטען אדער סטארינג הויז זאכען און סחורה. עקספערט פעקערס. באנערוש טשעק די אלע פעקינג מאטעריאלס בעזארגט. גוטע בעהאנד־לונג און בילינע פרייזען.

Toronto Wet Wash Laundry Company, Limited

פערלירט ניט אייער געלד און געזונד־ניט אונז אייער לאנדרי, מיר וואשען פאמיליע וועש.

רעטמ 30 מונט — 75' סענט. ראפ מרוקען, 30 מונט, 1 דאלאר. ישרער יאשינג ווערט געוואשען בעזונדער.

291 ARTHUR STREET

Phone Parkdale 5280-5281

בעקאנטמאכונג

רעוו. קאפלאן

איז בעוואוסט פאר די לעצטע 10 יאהר אין מאראנטא און איז בערעכטיגט פון ערען אייגענס פאטראנייזר צו ווערען.

אלע ווייסען וואהרוס קיינער קען ניט אבליייקענען אז חזן קאפלאן איז דער בעס־טער מוהל און שעהנסטער מסדר קדושין דארום ווען איהר דארפט א מוהל אדער מסדר קידושין פארגעסט ניט די אדר־רעסע 166 דזשאהן סטריט אדער טע־לעפאנירט אין הויז אדעלייד 1545 ווי אויך אין שיפס קאנטאר אדעלייד 239.

רעוו. מ. קאפלאן

מוהל ומסדר קידושין

איך גיב מערידזש לייסענס פריי.

הודעה מהרב מאיר צבי לעווי 108 באלדווין טעלעפאן קאלעדזש 6903.

איהר נעפינט מיך צו יעדער צייט אין הויז צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים דהיינו שאלות, דין תורות, עצות, מוכות בין איש לאיש, אויך צו סעטלען אלערליי טראבעלס ביטווין מאן אונד פרוי נאכ'ן אידישען דין און אויך סדרי קדושין. וואהרוס זאלט איהר אין אזא שלעכטער צייט אוועק ספענדען אומזיסטע נעלד אויף אלערליי נארישקייטען, ווען איהר קענט בעקומען חופה וקדושין ביי מיר אין הויז מיט די בעסטע צופרידענ־הייט, אפילו מערידזש לייסענס וועל איך אייך פערזארגען. נאט וועט אייך נעבען א גוטען מזל אין מיין הויז.

קומט אין הויז, אדער טעלעפאנירט אויף דעם אויבענערמאהנטען אדרעס.

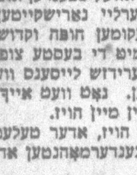

א קצור פון די נארטה וועסט לאנד געזעצע.

דער עלטערער פון דער פאמיליע פדער ענ־מאן איבער פז יאהר אלט, וועט קענען בעקו־מען א פערטעל אבמחיילונג פון דשמיניאן לאנד אין מאניטאבא, סאסקאטשעוואן פדער אלבערטא.

דער פערשלאג דארף געמאכט ווערען אין די דשמיניאן לענד אויידישענסי פדער פאר אויידישנסי פון דיסטריקט. אן אפליקיישאן קען געמאכט ווערען אין פערסן פון דשקאל אויידישענסי פון דשמיניאן לאנד (ניט פאר אגענט) אויף געוויסע קשנדיציאנען.

פליכטען — 6 מאנאטען אויף בעזיטען די לאנד אין יעדע דרייי יאהר, א חויז בעזיט צער קען וואהרען 5 מיל וויים פון זיין פלאץ אויף א פארם פון ניט וועניגער ווי 80 אקער אין דער נעכסטער נאהענט אויף אנדערע לאנד.

פליכטען — 6 מאנאטען אויף בעזיטען די לאנד אין יעדע 3 יאהר בעארבייטען 50 אקער אין אויפ־כולדען א חויז אין ווערטה פון 300 דאלאר.

דאלאר. דאלאר.

דעפוטי מינעסטער אף אגריקולטור.

נ. ב. — ניט אויטהאריזירט פובליקאציע פון דעם אדווערטייזמענט ווערט ניט בעצאהלט ווערען.

דר. אזי מארעדזש און קארטעדזש

מיר אטענדען צו אלערליי האנד הויז, פעקטארי, אופיסעס און סטור קלי־נינג. בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראק־טען מאנאטליך און יעהרליך. טעלעפאנירט 1 אדעלייד סטריט איסט פאן מיין 7391. ביי־נאכט און זונטאג טע־לעפאנירט קאלעדזש 4319.

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, - 1 ADELAIDE EAST

TERDIMAN'S

כשר וואורשט פעקטארי

איהר בעקומט ביי אונז אימער די געשמאקסטע, פרישסטע און בעסטע מאסטדזשעס. וואורשט. סאס־לאמא. פאסטראמא. צונגען און אלע סמוק פליישען און פיש.

פערלאנגט איבעראל

טערדימאנ'ס כשר סאסטדזש

מיט'ן רויטען לייבעל.

266 פארלאמענט סטריט

טעלעפאן מיין 909

ארדערס דעליווערט איבעראל.

חזן מאנאוויץ

מוהל ומסדר קדושין

אלע זיינען שוין איבערציינט אז ער איז א קינסטלער א מוהל, און מסדר קדושין.

רופט איהם און איבערציינט זיך

אדרעס 233 בעווערלי סט. טעלעפאן קאלעדזש 2033.

פערייט רום סיסטעם

די ווילאמס

קארטיידזש און סנ'אריידזש קא.

טעלעפאן קאלעדזש 252

דזשענעראל קארטיידזש אויידשענסטס

368 ספערינא עוו. טאראנטא, אנט.

באנאזש, פיאנאס און אלע סארטען

פארניטשור נעמופט און געסטארד.

שטוב זאכען נעמאכט און געשיפט

ביי עקספערטען. וואגענס צו רענטען

צו 1 דאלאר 25 סענט א שטונדע.

ווערהייזער: 551 קווין סטריט וועסט

צונעדעקטע וועגען. פלעזשור טריפס.

ל. י. רעדפערן

פאסייטיס, ארגאניזאציאנען און פעראיינען!

אין נייעם לאקאל פון אידישען זשורנאל איז פאראן א גרויסארטיג גרויס־סער און ליכטיגער האל פאר מיטינגען, קאנצערטען, לעקטשורס און זאלס וויי־טער. א קינסטלער א מוהל, און מסדר קדושין.

רופט איהם און איבערציינט זיך

אדרעס 233 בעווערלי סט. טעלעפאן קאלעדזש 2033.

כשר און בילין און גוט

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע קאסטומערס גראסערים און אייזקרים פראלארס און דעליקאטעסען סטארס, אז אלע מיינע וואארן ווערען פארקויפט בילינער 2 סקנס פון דעם אונס און קעש. אנ איהר בעראראפ ניט צאהלען פאר אייער עגלר קיין אינטערעס, ראם זייגען די וואארען: וואורשט, זייגע, קארענדביף, באאקאע

ארדערס דעליווערט איבעראל מיט דער מעסער קאלקאוויטש, 694 ריטשסטאנ

סטריט וועסט. טעלעפאן אדעל. 1559

אידען און אידענטהום

(געדאנקען און שטריבען פון בעריהמטע מענער)

אט אזוי ווי ראלף וואלדאעמערסאן, הער גרויסער אמעריקאנער עסעאיסט און דיכטער האט פערשטאנען דאס נאציאנא־לע שאפען פון א פאלק:

"דער פונקט, וועלכער ענטשיידעט דאס געדייהען פון א פאלק, איז די פראגע: וואוהין בלוקט עס? — ווען עס בלוקט אויף אירגענד וועלכען אנדער פאלק, דאן שטעהט עס ניט מיט איהם. ווען עס בעשעפטיגט זיך אבער מיט זיינע אייגענע אנגעלעגענהייטען גערענגען און גרויסע מענער, איבערהויפט מיט אזא איבערגע־בענקייט אז עס בעמערקט נאר ניט די אנ־דערע פעלקער — ווי די אידען האבען דאס, אין זייערע בעסטע צייטען געטהאן דאן איז דאס דאזיגע פאלק ערהאבען, און מיר ווייסען אז אין דיעזער צווייקגעצייגען קייט, שאפט עס א וואונדערבאר ווערק פאר דעם נוצען פון דער גאנצער וועלט."

* * *

פראפעסאר דזשיימס ק. האסמער, דער אמעריקאנער היסטאריקער, געפינט אז אלע אידען זייכען איין פאלק, אין יעדער הינזוכט. אט וואס ער זאגט:

אין גייסטיגער און מאראלישער כאראק־טעריסטיק, אין דעם אויסזעהען און אין געזיכטסאויסדרוק איז דער איד פון הייט טיגע צייטען דערהזעלבער ווי אין דער צייט ווען ירושלים האט שטאלצירט און גע־קעמפפט מיט טיטוס און בבל.

— דער איד פון ניו יארק, פון שי־קאגא און פון סענט לואיס, איז מיט לייב און נשמה דער איד פון לאנדאן פעטערס בורג און קאנסטאנטינאפעל, ווי אויף דער וועלבער וועלכער האבען געבויט די שטעדט פון יהודה אין דוד המלך'

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

TRADES PUBLISHING COUNCIL TORONTO 110

צו דער ארבייט!

די ארבייט איז געענדיגט, די ארבייט פאנגט זיך אן! דאס דאכף ווערען דער מאמא ביי די דעלעגאטען פון דער ערשטער פארקאנפערענץ פונ'ם קענעדער אידישען פאלקספערבאנד. צו דער ארבייט! אין דעם דארפען געדענקען די אלע, וועלכע ווילען זיך הייבט אחרימקעהרען צו זייערע שטעט און שטעטלאך. ארבייט, ארבייט, אין דאן ערשט ווייטער ארבייט, דאס מוז זיין די פראגראם, וועלכער יעדער דעלעגאט זאל מיט־פיהרען מיט זיך, די פראגראם, וועלכע ער זאל איבערגעבען צו זיינע שיקער. וועמענס שליח צבור איז געווען.

מיר האבען שוין געזעהן פיעלע קאנגרעסען, קאנפערענצען און קאנווענשאנס, וועלכע האבען אבגעהאלטען זייערע זיצונגען מיט גרויס טומעל, מיט פיעל פיראר און פאפולאריטעט, מיט גרויסע צאהלען פון דעלעגאטען, און דאך, זענען זייערע פראקטישע רעזולטאטען געווען נישטיגע די ארבייט האט זיך געענדיגט אזוי שנעל, ווי די דעלעגאטען זענען זיך צופאהרען, און אלעס איז געכליבען ביים אלטען.

אט, איז פארגעקומען די קאנווענשאן פונ'ם 14־טען נאוועמבער, און וואס זענען איהרע פראקטישע רעזולטאטען, האבען מעהר ווי די איי־זענבאהן קאמפאניי און עטליכע האנדעל־איינענטהימער פראפעסירט פון דער קאנווענשאן. איז עפעס דארטען געשאפען געווארען ממשות'דיגס? צום 14־טען האט זיך געגרימעלט, דעם 15־טען אבער, איז שוין קיין זכר ניט געווען פונ'ם גאנצען טומעל, און אלעס האט ווייטער געזונגען מיט'ן זעלבען נגון, ווי אייערנעכטען. ווי פאר א יאהרען און פאר צעהן יאהרען אין דער שטאט דענעמארק, אין אלעס געבליבען פערפיילט ווי געווען.

צו דער ארבייט, ריפען מיר צו די דעלעגאטען און צו אלעמען, וועמען עס איז טייער אנזער פאלקסלעבען. צו דער ארבייט!, אויב איהר ווילט אז מיר זאלען ווידער ניט זינקען אין דעם זעלבען זומפ ווי פריהער. צו דער ארבייט! ווייל ניט נור דארף מען קענען רעדען, נאר אויך שעהן טהון, אין נור לויט די מעשים, ווערט אלעס געארטהיילט.

דער פארקאנפערענץ האט בעשאפען גענוג ארבייט, פאר די אלע, וועלכע גרופירען זיך ארום דעם פאלקס־פערבאנד. א ריעזען־ארבייט איז די אומגראציאנס־ארבייט וועלכע דער פארקאנפערענץ האט אויפגעגעבען, אן ארבייט, וועלכע פאדערט פיעל כחות און פון וועלכער עס וועגדט זיך אנצעער קרום. פון גרויס וויכטיגקייט, איז אויך די ארבייט פאר דעם 'אידען־טאג', ווייל דאמאלס וועט איבער דער גאנצער "דאמיניאן" פראקלאמירט ווערען די איינהייט און גאנצקייט פון דער אידישער נאציע. א ריעזיגע ארבייט שטעהט אויך פאר צו מאכען דעם קאנגרעס־געדאנק א טהאטזאכע. וויכטיג איז אויך אזא מעכנישער בעשלוס, ווי אראנזשירען א טור איבער'ן גאנצען לאנד, פון ברעג צו ברעג, אום צו ארגאנאזירען דאס קאנאדער אידענטהום. וויכ־טיגע אויפגאבען האט אנגעצייכענט דער פארקאנפערענץ. דערווייל אבער זענען זיי בלויז אויפ'ן קאנווענט פעצייכענט, און אויב עס וועט פעהלען די "ארבייט" זענען זיי אין געפאהר צו פערבלייבען טויטע בוכ־שטאבען.

עסאיז בעשאפען געווארען דער סקעלעט, עס פעהלט אבער דער־ווייל נאך די נשמה, די נשמה וועלכע בלויז די ארבייט קען מיט זיך ברענ־גען.

"די ארבייט איז געענדיגט. די ארבייט הייבט זיך אן", דאס איז דער נייער מאנעס־ארדנונג, און די קע נעדער אידען האבען דאס גיארט.

דער טיעפער גלויבען

דיא אידישע צייטונגען פון וואַרשא פיהרען אן א שטארקע אגיטאציאן. אז אין דער פאלקס צעהלונג וואס דארף באלד פאר־קומען אין פוילען זאלען אידען אנגעבען דיא אידישע נאציאנאלי־טעט

דיא אגיטאציאן האט ווייט געווירקט, דאס אלע אידען

אין לאדז. מיט דער אויסנאהמע פון 2107, האבען אנגעגעבען אז זיי געהערען צו דער אידישער נאציאן.

אזוי ווערט דערצעהלט אין איינעם פון די בעריכטען, וועלכע גרייבען אונז, און דערצעהלען אונז, ווען עס קומט יעצט פאר אויף יענער זייט ים.

מיר שטעלען זיך אב אויף דיעזען בעריכט, ווייל ער דערצעהלט אונז פיעלעס, פיעלעס, וועלכעס איז פאר מאנכע ביז היינט געווען געבעלדיג אונאונקלאהר. די עטליכע שורות דערצעהלען, ווענען א טויע־פען גלייבען אין אונזער קיום.

דאס אידישע פוילען האט איינעם פון די שהעקליכסטע הארבנות דורכגעלעבט, איינס פון די בלוטיגסטע בלעטלאך אין זיין געשיכטע געש־ריבען, אלעס איז צושטערט רואינירט, און בלויז חורבות זעהן זיך דארטען, וואו עס זענען אמאהל געשטאנען אידישע הייזער, און דאך הערט זיך ניט קיין פערצווייפלונגס־טאן פון דארטען, און אויך, יעצט ווען די בלוט־שפורען זענען נאך ניט פערשווא ונדען, ווען יעדע משפחה בעוויינט נאך איהרע מזון. ווען אין דער לופטען הערען זיך נאך, די לעצטע ווערטער פונ'ם "קדיש־יתום", גיבען אב די פוילישע אידען זייער צייט אין ענערגיע פאר דער פראקלאמירונג פון דער אידישער נאציאנאליטעט.

אזוי האנדעלט ניט א פאלק, וואס גלויבט ניט אין זיינע כחות, אין וועלכעס בעטראכט זיך אלס א שטעהענדעס ביים ראנד פון קבר.

אזוי האנדלען, ווי די אידען פון פוילען, קען בלויז א פאלק, וואס פיהלט, אז אין זיינע אדערען פליסט רויט זודיג בלוט, וואס שטורמט און דורשט נאך לעבען.

נצח ישראל לא ישקר.

די רוסישע מערדערייען און רציחות געגען די אידען

די גרויליכע בעריכטען פון די מערדערייען און גוואלדטהאטען וואס דעם צאר'ס משרתים זיינען בעגאנגען געגען די אידען אין ליטא. פוילען און איי גאליציען

(שלום)

"די ארגאניזאציאן פון שטיצע פאר די מלחמה ליידענדע איז פערבונדען מיט ענדלאזע שווערינקייטען. דאס איז פיעל פעראורזאכט דערפון וואס די ליידענדע בעפעלקערונג איז אין אזא מין טעראר, דאס זיי האבען אפילו מורא צו בעטען שטיצע. אין מאנכע פעלע האט דער טע־ראר אזוי בעטויבט די מענשען, דאס זיי ווייזען אויס צו זיין אין גאנצען גלייכגיל־טיג צו זייער שיקזאל.

"גאנץ אפט מוזען אונזערע פערטרע־טער זיי אויפזוכען אין די קעלערען, מי־זען זיי אויפמונטערען און אפטמאהל זא־נאר זיך בעטען ביי די מעהר פראמי־נענטע זיי זאלען אביסעל ערמוטהיגען זיי־ערע ברידער, בעפאר מען קען זיי עטוואס העלפען. דיעזער צושטאנד איז בעגרייפליך ווען מען נעהמט אין אנבעטראכט די אומ־שטענדען אונטער וועלכע די אידען וואה־נען דארט, זייער ארמוטה, זייער אונווי־סענהייט, די פעראכטונג אין וועלכער די גו־י'אישע בעפעלקערונג האלט זיי.

"איך האב זיי געפונען בעהאלטען אין נאסע, פינסטערע קעלערע ן האלב נאקעט, קראנק און שטערבענד — אזוי דערצעהלט איינער פון אונזערע פערטרעטער וועלכער האט בעזוכט מאנכע פון די פעלעצער וועל־כע האבען צום מעהרסטען געליטען פון דער מלחמה. — זיי האבען אויסגעוועזען צו זיין גענצליך פערטומעלט און בע־הערשט פון שרעק. נור איינער, א משוגע־נער — ער איז משוגע געווארען פון זיינע איבעראנסטרענגונגען צרות — איז מיר נאך־גענאנגען ארויס אין סטריט ארייין, שריי־ענדיג פאר ברויט. איך האב איהם געגעבען גלעד אבער ער האט אוועקגעוואר פען און געקלאמערט פאר ברויט.

די רוסישע רציחות אין גאליציען.

אין די צעהן מאנאטען וואס די ר־ו־סען האבען בעזעצט אין גאליציע האבען די דארטיגע אידען געליטען מעהר ווי אפילו די אידען אין דער טשערטא. דען אין גא־ליציען זיינען די אידען געווען אונטער־טהאנען פון דעם שונא און מען האט אפילו ניט געדארפט קיינע פרעטענזיעס זיי צו פערלאנגען. אבער מיינע הערען, מען נאמען פון וועלכע געזעצע גיבט מען בע־פעהלע צו דער רוסישער ארמיי צו טריי־בען פריעדליכע אידען אין פראנט פון טרו פען און אויסזעצען זיי צום פייער פון שונא?

אין נאמען פון וועלכע געזעצע ווערען רוסיש אידישע אונטערטהאנען גענומען אלס משכנות אריינגעוואָרפען אין געפענ־געניס, געפייניגונ און געשאסען?

מיר האבען פערדאמט די דייטשען פאר הערראל, אבער איך פרעג אייך אין נאמען פערגיכטען לאווען און דעם ריימסער קא־פון וועלכע עטהישע אדער עסטעטישע פרינציפען שענדעט מען פרויען וועלכע זוכען שוץ אין אידישע סינאגאגען?"

רעזאָלוציאָנען פון קאָנסטיטוציאָנעלע דעמאָקראַטען

די גרעסטע פאלקס פארטיי אין רוס־לאנד, די קאנסטיטוציאנעלע דעמאקרא־טישע, האט זיי איהר נאציאנאלער קאנ־ווענשאן אין פעטראגראד דעם 19 טען יוני 1915 אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציאן:

"דער פאטריאטיזם און די איבערגע־בענהייט וואס די אידען האבען ארויסגע־וויזען אין דער שטונדע פון רוסלאנד'ס גרויסע געפאהר האט אויף דעם מאמענט אויסגעוויזען צו ברעכען די טיעף אייג־געוואָרצעלטע שנאה פון דער רעגיערונג צו זיי און האט געשיינט אז דער וועג ווערט פארבערייטעט פאר די זעלבע בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג פאר די אידען אין רוסלאנד וועלכע זיי האבען אין אנדערע לענדער. דאס וואלט אבער געווען אוועק־גערויבט פון אונזער רעאקציאן זייער אל־טע גוט געפרובירטע וואפע פון שווארץ־מאה'איזם — אנטיסעמיטיזם, און מיר זעהען דארום אז אונטער דעם דירעקטען איינפלוס פון דיעזע אידען פערפאלגער האט די רעגיערונג גלייך פון אנפאנג אנגע־נומען מאסרעגלען אויף צו הצעגן די אר־מיי און דאס פאלק געגען די אידען. מען האט זיך בעריינט מיט דיעזען צוועק מיט אלע פרעטענציעס וואס א מלחמה קען גע־בען. איינצעלנע פעלע פון שפיאָנערייי, אזעלכע ווי מען קען ערוואַרטען פון גרע־נעץ בעפעלקערונג איבעראל און ביי אלע נאציאָנען, האט מען אָנגעגרייפען אלס א באזיס פאר אלגעמיינע בעשולדיגונגען גע־גען דעם אידישען פאלק און מיט דיעזע אלס באזיס האט מען אויסגעטראכט פער שיעדענע אונגלויבליכע און אונמעגליכע געשיכטען וועלכע מען האט צירקולירט מיט דעם איינציגען צוועק די אידען צו שאדען. דיאידען אלס א רבים האט מען גע האלטען פערגאנטוואָרטליך פאר די מעשים פון יחידים צווישען זיי — א זאך וואס מוז אויפרעגען יעדען איינעם וואס בע־ציצט נאר א פונק מענשליכקייט, א זאך וואס קיין ציוויליזירט לאנד ערלויבט ניט מעהר, א זאך וואס איז א זכר פון מיטעל אלטער. עס פערשטעהט זיך אז שנאה און פערפאלגונג קען זיין דער איינציגער רעזולטאט פון אזעלכע טאקטיקס אין א לאנד וואס איז בעוואהנט פון פערשיע־דענע ראסען.

"ניט נור אין נאמען פון בריעדער־ליכקייט: ניט נור אין נאמען פון דעם אחדות וואס איז אזוי נויטהיג וואו פער שיעדענע נאציאָנאליטעטען מוזען וואה־נען אונטער איין רעגיערונג. ניט נור אום צו געבען דעם שווער געפאלגטען אידישען פאלק א פונק האפנונג פאר דער צוקונפט און צו ערוועקען אין זיי דאס צוטרויען צו אויפגעגעבען פאר וועלכען זיי קעמפען אזוי געטריי, זאנדערן פאר דער פערווירק ליכונג פון דעם רוסישען אידעאל — די ער האבונג פון אונזער בעליעבטען פאטער־לאנד צום שטאנד פון אן אמת פארטגע שריטענע אימפעריע — מוזען מיר מיט פעראיינינטע קרעפטען זיך שטעלען געגען די יהרער פון רעאקציאן, אונזערע געגנער האָפע צו בענוצען אפילו נאך דער מלחמה די פערגיפטעטע וואפען פון פרימיטיוון ראסען האט מיט וועלכע זיי האבען זיך ביי יעצט בענוצט. עס איז אונזער אויפגאבע צו איבערצייגען די מאסען פון אונזער פאלק דאס מען נארט זיי ווידער אב, דאס מען רייצט זיי אויף געגען די אידען כדי זיי זאלען ניט זעהען זייערע איינגענע אינטערעסען. מיר מוזען ווייטער, אזוי ווי פריהער, פארטווערענד אויפצייגען דאס עס איז דא נור איין וועג צו א בע־סערע און ליכטיגערע צוקונפט פאר רוס לאנד, און דאס איז דער זעלבער וועג אויף וועלכען די נאנצע געגענגען, און דאס אויף דיע־זען וועג איז דא נור איין לייזונג פאר דער אידען פראגע — א לייזונג וועלכע די עלע מענטארסטע פרינציפען פון ציוויליזאצ־יאָן פאָרדערען, און דאס איז צו געבען צו יעדען אידען בעזונדערע פולע בירגערליכע רעכטע און צו די אידען אלס א פאלק דאס רעכט צו פריי ראסען און קולטורעלע ענטוויקלונג."

פיעלע קאמערציעלע און טעכנישע פעראיינען האבען אָנגענומען רעזאָלוציאָ־נען ערקלערענדיג אז די הויפט אורזאכע פון רוסלאנדס עקאָנאָמישען ריקשטאנד איז די בעשרענקונג אויף אידען, און דאס דער איינגעגער וועג און אזוי צו בעקעמפ פען דייטשען קאנטראל איבער רוסישען האנדעל און אינדוסטריע איז צו געבען אידען פולע גלייכבערעכטיגונג. במעט יערע נאציאָנאלע קאָנווענשאן פון יערער אינדוסטריע האט געבעטען די רעגיערונג צו בעפרייען דעם עקאָנאָמישען טאלאנט פון די אידען דורך דער אבשאפונג פון אלע נעזעצליכעבעשרענקונגען.

אן איינדרוקספאָלער מאניפעסט אונ־טערשריבען פון די פראמינענטעסטע שריי בער און פובליציסטען אין רוסלאנד ענ־דיגט זיך מיט דיעזע ווערטער:

רוסען, לאָמיר גערענקען אז דער רוסי שער איר האט קיין אנדער לאנד ווי רוס לאנד, און דאס קיין זאך איז טהייערער צו אמעגשען ווי די ערד אויף וועלכער ער איז געבוירען געווארען, לאָמיר פערשטעהן אז דאס רייכטהום און די מאכט פון רוסלאנד זיינען ענג פערבונדען מיט דער פרייהייט און דעם גליק פון אלע פעלקער וועלכע ביל דען אונזער גרויסע אימפעריע, לאָמיר דיע זען אמת פערשטעהן און לאָמיר האנדלען לויט אונזער איינטעליגענץ און לויט אונ־זער געוויסען, און מיר וועלען דאן קענען זיין זיכער אז אין דער ענדע ווען פער־פאָלגונג וועט אויפהערען און די אידען וועט אויפהערען אין מלחמה.

"אין וואס שפעטער אין דער נאכט. אלץ שלעכטער ווערט אין סאָפיא ווייל די שטאָט ליגט טויזנדר פוס איבערן ים. אזוי ארום 8 אוהר אבענדס, לויפט שוין דער עולם אין דער ריכטונג פון האָטעל, רעסטאראנ־טען זעהט מען ניט אין סאפיא נאר אין האָטעל קען מען בעקומען עסען. אייער אין שפינאטס, שייגט צו זיין דער נאציאָ־נאלער מאכל פון די בולגארען.

נאך דעם סאפער זעהט מען די מיים טע מענשען אין קאסינא, אין עפענטליכען פארק, מען טרינקט ביער, ביים קלאנג פון זיסע מוזיק פון דער מיליטערישער קא־פעליע וועלכע שפיעלט נאר ניט שלעכט. אין "נאציאָנאלען טהעאטער" ווערען די מענשען געקווערלט מיט דיאלאָגען אין בולגאריש און דערפאר איז עס בעזוכט מעהרסטענסטהיילס פון פראוויזיע מענ־שען.

עס איז אויך דא אן איין איינציגער מיוזיק האל "יי אמעריקא", דא קען מען זעהען אומגעלומפערטע טענצע טענ־צערקעס און קאָמיקער מיט "דזשיק" טענצער, וואס זיינען גאר ניט מסוגל, דאך פרובירען זיי צו טהאָן זייער בעס־טעס פאר'ן אונטערהאלט פון דעם פוב־ליקום מייסטענס דארף מענשען.

מייסטענס פאהרען יונגווארג, מיזד־לאך און באים, און די מיידלאך זיינען אלע אנגעטהאן אין שנעע ווייסע קלייד־לאך און טראגען גארטלען פון מטבעות גע־מאכט, וואס בלישצען פון דער ווייטענס אין דער זונן.

בלומען און פירות הויפטזעכליך טרוי־בען געמאכט אין בומעטען בילדען א טהייל פון דעם שמוק וואס די יונגע פרויען טראגען, דיבוקעטען טראגען זיי אדער אין די הענד אדער אין זייער גאר־בעל. אלס פיהרער פון אזא מין פארטיי איז געווענליך א רייטער, וואס רייט אויף א מיילעזעל און בארעבאנעווטע אויף א נאך דעם פיהרער יאגען זיך נאך א פאאר יונגע לייטהערע ווענען.

אויף דער רייזע פליהען פאר אייערע אויגען פערביי, קליינע ליימענע באלופ־קעם בערעקט מיט שטרוינענע דעכער, דיא הייזלאך ליגען אין צוואוארפענע גרופען און זעהען אויס ווי די געצעהלטען פון די ווילדע שבטים אין זיד אפריקא ערגעץ.

ניינעריגע בויערען וואס זעהען אויס זעהר אונטערגעבען און ליינען זעהר בע־שיידען קוקען איבעראשט אויף די לאקע מאטיוען וועלכע פאהרען זיי פערביי, זיי זיינען געקליידעט אין ווייסע גראבע לייג וואנד, און די קאנדוקטערע זיינען זעהר פלעגמאטיש און לאנגזאם, און דאס גע־פיהל פון גליכגילטיגקייט איז אויסגע־דריקט אין אלע זייערע ארבייטען.

אין גיארגוי, ווערט אפגענומען א זעהר שטערנגער געפעק רעוויזיע פון די צאהל בעאמטע, אין דעם ענין זיינען שוין די טשינאוניקעס זעהר אקטיוו, שוין אבי סעל איבערפליסיג, פליסיג און שטרענג.

זיי בעמיהען זיך מיט אלערליי מי־נארעס און אונגענעהמליכקייטען צו מאכען דעם רייזענדען אונזיכיגע שווערייג קייטען. די בעאמטע בענעהמען זיך זעהר גראב, און עס זעהט אויס אז דאס איז א וואונש פון דער רעגיערונג, אום צו מאכען שווער די אויסוואנדערער.

הפנים דאס איז א מיטעל צו פער־היטען אויסוואנדערונג, אויב אזוי האט די רעגיערונג טאקי אליין במחילה א שרעק ליכען מיסערפאָלג, וויל מיט עסיג לאָזען זיך קיין פליגען ניט כאפען. רעאקציאָנע־רע מיטעל ווירקען אין געגענטהייל פיר אויסוואנדערונג. דאס האט רומעניען נאך ניט געלערענט.

דערפאר אבער ווערט אייך אויף דער אנדער זייט פון טייך דוניי א פריינדליכע אינטערעסאנטע וועלט, א נייע ריכטונג און גאנץ אנדערע בעהאנדלונג. גוט גע־שטימטע פראָסטע סאָלדאטען אונטערזו־כען אייערע געפעס. מעהר צום שיין, וויא אויף דער אמת'ן און זיי לאכען צו אייך הארציג און ליעבענד. אָט דאס איז דער ברוך הבא פון דער בולגאַרישער רעגיע־רונג, וועלכע פרעהט זיך מיט דעם פרעמ־דען און ליעבט דעם פערקעהר.

זעהר אפט האבען רייזענדע בע־מערקט, ווי גוטע נעט געקליידעטע תושבים האבען זיך אבגעשטעלט און גע־פרעגט אין פראנצויזיש. "זייט איהר פרעמדע דא?" קען איך אייך ארויסהעל־פען?"

די פריינדליכקייט פון די בולגארען איז פיעליכט אויפפאלענד אבער ערנסט. זיי ענטפערען אייך הארצליך און זיינען פשוט פעראינטערעסירט אין פרעמדען, אונזיין זיינען זעהר ערליך.

דושאהן ריעד אן אמעריקאנער רע־פארטער. וועלכער איז אפט געווען אין בולגאריען בעהוטעטעס, אז דער בולגארי־שער קויפמאן, און דאס זיינען מייסטענס אידען, איז אויף אזוי ווייט עהרליך אז ווען ער איז זיך אמאהל טועה זוכט ער אויף דעם קונה אין זיין האָטעל, און ברענגט איהם דעם בעטראג, אין וועלכען ער האט געמאכט א מיסטייק.

מיט גרויסע שווערינקייטען קריכט דער צוג פאוואלי בארג אויף דורך רושטשוק — וואס זעהט אויס האלב טערקיש, צו־ליעב די הויבע שמאלע טורעמלאך פון די מאשעען — (טערקישע שוהלען). און צו ליעב די אין רויטה געקליידעטע בויערען וואס טראגען ברייטע הויזען און פערוויק לען פאלשטענדיג עמאנציפירט ווערען ווע לען מיר האבען אן אמת גרויסע און קאנס טרוקשיווע אימפעריעשע רעזשים."

דאס יודענפריינדליכע בולגאריען

פון יעקב קירשענבוים

פאר אונז אידען איז בולגאריען בע־זונדערס אינטערעסאנט, ווייל באטש זי איז אזא נאהענטע שכנ'טע מיט דער אנ־טיסעמיטישע רומעניען איז זי תמיד גע־ווען שטארק יודענפריינדליך.

אין בולגאריען האבען אידען גלייכבע רעכטיגונג און ווערען בעהאנדעלט גאנץ גוט, דערפאר בעדאַרפען מיר זיך פעראיי טערעסירען מיט דעם שיקזאל פון דעם לאנד.

פון רומעניען פאהרט מען קיין בולגאַ־ריען אין א קליינעם, און גאר ניט קיין ריינעם איינזענבאהנצוג, וועלכער געהט אב פון בוקארעסט, און פאהרט פאווא־ליע אויף געדרוקטע וועגען.

אויף דער רייזע פליהען פאר אייערע אויגען פערביי, קליינע ליימענע באלופ־קעם בערעקט מיט שטרוינענע דעכער, דיא הייזלאך ליגען אין צוואוארפענע גרופען און זעהען אויס ווי די געצעהלטען פון די ווילדע שבטים אין זיד אפריקא ערגעץ.

ניינעריגע בויערען וואס זעהען אויס זעהר אונטערגעבען און ליינען זעהר בע־שיידען קוקען איבעראשט אויף די לאקע מאטיוען וועלכע פאהרען זיי פערביי, זיי זיינען געקליידעט אין ווייסע גראבע לייג וואנד, און די קאנדוקטערע זיינען זעהר פלעגמאטיש און לאנגזאם, און דאס גע־פיהל פון גליכגילטיגקייט איז אויסגע־דריקט אין אלע זייערע ארבייטען.

אין גיארגוי, ווערט אפגענומען א זעהר שטרענגער געפעק רעוויזיע פון די צאהל בעאמטע, אין דעם ענין זיינען שוין די טשינאוניקעס זעהר אקטיוו, שוין אבי סעל איבערפליסיג, פליסיג און שטרענג.

זיי בעמיהען זיך מיט אלערליי מי־נארעס און אונגענעהמליכקייטען צו מאכען דעם רייזענדען אונזיכיגע שווערייג קייטען. די בעאמטע בענעהמען זיך זעהר גראב, און עס זעהט אויס אז דאס איז א וואונש פון דער רעגיערונג, אום צו מאכען שווער די אויסוואנדערער.

הפנים דאס איז א מיטעל צו פער־היטען אויסוואנדערונג, אויב אזוי האט די רעגיערונג טאקי אליין במחילה א שרעק ליכען מיסערפאָלג, וויל מיט עסיג לאָזען זיך קיין פליגען ניט כאפען. רעאקציאָנע־רע מיטעל ווירקען אין געגענטהייל פיר אויסוואנדערונג. דאס האט רומעניען נאך ניט געלערענט.

דערפאר אבער ווערט אייך אויף דער אנדער זייט פון טייך דוניי א פריינדליכע אינטערעסאנטע וועלט, א נייע ריכטונג און גאנץ אנדערע בעהאנדלונג. גוט גע־שטימטע פראָסטע סאָלדאטען אונטערזו־כען אייערע געפעס. מעהר צום שיין, וויא אויף דער אמת'ן און זיי לאכען צו אייך הארציג און ליעבענד. אָט דאס איז דער ברוך הבא פון דער בולגאַרישער רעגיע־רונג, וועלכע פרעהט זיך מיט דעם פרעמ־דען און ליעבט דעם פערקעהר.

זעהר אפט האבען רייזענדע בע־מערקט, ווי גוטע נעט געקליידעטע תושבים האבען זיך אבגעשטעלט און גע־פרעגט אין פראנצויזיש. "זייט איהר פרעמדע דא?" קען איך אייך ארויסהעל־פען?"

די פריינדליכקייט פון די בולגארען איז פיעליכט אויפפאלענד אבער ערנסט. זיי ענטפערען אייך הארצליך און זיינען פשוט פעראינטערעסירט אין פרעמדען, אונזיין זיינען זעהר עהרליך.

דושאהן ריעד אן אמעריקאנער רע־פארטער. וועלכער איז אפט געווען אין בולגאריען בעהוטעטעס, אז דער בולגאַרי־שער קויפמאן, און דאס זיינען מייסטענס אידען, איז אויף אזוי ווייט עהרליך אז ווען ער איז זיך אמאהל טועה זוכט ער אויף דעם קונה אין זיין האָטעל, און ברענגט איהם דעם בעטראג, אין וועלכען ער האט געמאכט א מיסטייק.

מיט גרויסע שווערינקייטען קריכט דער צוג פאוואלי בארג אויף דורך רושטשוק — וואס זעהט אויס האלב טערקיש, צו־ליעב די הויבע שמאלע טורעמלאך פון די מאשעען — (טערקישע שוהלען). און צו ליעב די אין רויטה געקליידעטע בויערען וואס טראגען ברייטע הויזען און פערוויק לען פאלשטענדיג עמאנציפירט ווערען ווע לען מיר האבען אן אמת גרויסע און קאנס טרוקשיווע אימפעריעשע רעזשים.

THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

TRADES PUBLISHING COUNCIL TORONTO 110

צו דער ארבייט!

די ארבייט איז געענדיגט, די ארבייט פאנגט זיך אן! דאס דאכף ווערען דער מאמא ביי די דעלעגאטען פון דער ערשטער פארקאנפערענץ פונ'ם קענעדער אידישען פאלקספערבאנד. צו דער ארבייט! אין דעם דארפען געדענקען די אלע, וועלכע ווילען זיך הייבט אחרימקעהרען צו זייערע שטעט און שטעטלאך. ארבייט, ארבייט, אין דאן ערשט ווייטער ארבייט, דאס מוז זיין די פראגראם, וועלכער יעדער דעלעגאט זאל מיט־פיהרען מיט זיך, די פראגראם, וועלכע ער זאל איבערגעבען צו זיינע שיקער. וועמענס שליח צבור איז געווען.

מיר האבען שוין געזעהן פיעלע קאנגרעסען, קאנפערענצען און קאנווענשאנס, וועלכע האבען אבגעהאלטען זייערע זיצונגען מיט גרויס טומעל, מיט פיעל פיראר און פאפולאריטעט, מיט גרויסע צאהלען פון דעלעגאטען, און דאך, זענען זייערע פראקטישע רעזולטאטען נישטיגע די ארבייט האט זיך געענדיגט אזוי שנעל, ווי די דעלעגאטען זענען זיך צופאהרען, און אלעס איז געכליבען ביים אלטען.

אט, איז פארגעקומען די קאנווענשאן פונ'ם 14־טען נאוועמבער, און וואס זענען איהרע פראקטישע רעזולטאטען, האבען מעהר ווי די איי־זענבאהן קאמפאניי און עטליכע האנדעל־איינענטהימער פראפעסירט פון דער קאנווענשאן. איז עפעס דארטען געשאפען געווארען ממשות'דיגס? צום 14־טען האט זיך געגרימעלט, דעם 15־טען אבער, איז שוין קיין זכר ניט געווען פונ'ם גאנצען טומעל, און אלעס האט ווייטער געזונגען מיט'ן זעלבען נגון, ווי אייערנעכטען. ווי פאר א יאהרען און פאר צעהן יאהרען אין דער שטאט דענעמארק, אין אלעס געבליבען פערפיילט ווי געווען.

צו דער ארבייט, ריפען מיר צו די דעלעגאטען און צו אלעמען, וועמען עס איז טייער אונזער פאלקסלעבען. צו דער ארבייט!, אויב איהר ווילט אז מיר זאלען ווידער ניט זינקען אין דעם זעלבען זומפ ווי פריהער. צו דער ארבייט! ווייל ניט נור דארף מען קענען רעדען, נאר אויך שעהן טהון, אין נור לויט די מעשים, ווערט אלעס געארטהיילט.

דער פארקאנפערענץ האט בעשאפען גענוג ארבייט, פאר די אלע, וועלכע גרופירען זיך ארום דעם פאלקס־פערבאנד. א ריעזען־ארבייט איז די אומגראציאנס־ארבייט וועלכע דער פארקאנפערענץ האט אויפגעגעבען, אן ארבייט, וועלכע פאדערט פיעל כחות און פון וועלכער עס וועגדט זיך אנצער קרום. פון גרויס וויכטיגקייט, איז אויך די ארבייט פאר דעם 'אידען־טאג', ווייל דאמאלס וועט איבער דער גאנצער "דאמיניאן" פראקלאמירט ווערען די איינהייט און גאנצקייט פון דער אידישער נאציע. א ריעזיגע ארבייט שטעהט אויך פאר צו מאכען דעם קאנגרעס־געדאנק א טהאטזאכע. וויכטיג איז אויך די מעכנישער בעשלוס, ווי אראנזשירען א טור איבער'ן גאנצען לאנד, פון ברעג צו ברעג, אום צו ארגאנאזירען דאס קאנאדער אידענטהום. וויכ־טיגע אויפגאבען האט אנגעצייכענט דער פארקאנפערענץ. דערווייל אבער זענען זיי בלויז אויפ'ן קאנווענט פעצייכענט, און אויב עס וועט פעהלען די "ארבייט" זענען זיי אין געפאהר צו פערבלייבען טויטע בוכ־שטאבען.

עסאיז בעשאפען געווארען דער סקעלעט, עס פעהלט אבער דער־ווייל נאך די נשמה, די נשמה וועלכע בלויז די ארבייט קען מיט זיך ברענ־גען.

"די ארבייט איז געענדיגט. די ארבייט הייבט זיך אן", דאס איז דער נייער מאנעס־ארדנונג, און די קע נעדער אידען האבען דאס גיארט.

דער טיעפער גלויבען

דיא אידישע צייטונגען פון וואַרשא פיהרען אן א שטארקע אגיטאציאן. אז אין דער פאלקס צעהלונג וואס דארף באלד פאר־קומען אין פוילען זאלען אידען אנגעבען דיא אידישע נאציאנאלי־טעט

דיא אגיטאציאן האט ווייט געווירקט, דאס אלע אידען

אין לאדז. מיט דער אויסנאהמע פון 2107, האבען אנגעגעבען אז זיי געהערען צו דער אידישער נאציאן.

אזוי ווערט דערצעהלט אין איינעם פון די בעריכטען, וועלכע גרייבען אונז, און דערצעהלען אונז, ווען עס קומט יעצט פאר אויף יענער זייט ים.

מיר שטעלען זיך אב אויף דיעזען בעריכט, ווייל ער דערצעהלט אונז פיעלעס, פיעלעס, וועלכעס איז פאר מאנכע ביז היינט געווען געבעלדיג אונאונקלאהר. די עטליכע שורות דערצעהלען, ווענען א טויע־פען גלייבען אין אונזער קיום.

דאס אידישע פוילען האט איינעם פון די שהעקליכסטע הארבנות דורכגעלעבט, איינס פון די בלוטיגסטע בלעטלאך אין זיין געשיכטע געש־ריבען, אלעס איז צושטערט רואינירט, און בלויז חורבות זעהן זיך דארטען, וואו עס זענען אמאהל געשטאנען אידישע הייזער, און דאך הערט זיך ניט קיין פערצווייפלונגס־טאן פון דארטען, און אויך, יעצט ווען די בלוט־שפורען זענען נאך ניט פערשווא ונדען, ווען יעדע משפחה בעוויינט נאך איהרע מזון. ווען אין דער לופטען הערען זיך נאך, די לעצטע ווערטער פונ'ם "קדיש־יתום", גיבען אב די פוילישע אידען זייער צייט אין ענערגיע פאר דער פראקלאמירונג פון דער אידישער נאציאנאליטעט.

אזוי האנדעלט ניט א פאלק, וואס גלויבט ניט אין זיינע כחות, אין וועלכעס בעטראכט זיך אלס א שטעהענדעס ביים ראנד פון קבר.

אזוי האנדלען, ווי די אידען פון פוילען, קען בלויז א פאלק, וואס פיהלט, אז אין זיינע אדערען פליסט רויט זודיג בלוט, וואס שטורמט און דורשט נאך לעבען.

נצח ישראל לא ישקר.

די רוסישע מערדערייען און רציחות געגען די אידען

די גרויליכע בעריכטען פון די מערדערייען און גוואלדטהאטען וואס דעם צאר'ס משרתים זיינען בעגאנגען געגען די אידען אין ליטא. פוילען און איי גאליציען

(שלום)

"די ארגאניזאציאן פון שטיצע פאר די מלחמה ליידענדע איז פערבונדען מיט ענדלאזע שווערינקייטען. דאס איז פיעל פעראורזאכט דערפון וואס די ליידענדע בעפעלקערונג איז אין אזא מין טעראר, דאס זיי האבען אפילו מורא צו בעטען שטיצע. אין מאנכע פעלע האט דער טע־ראר אזוי בעטויבט די מענשען, דאס זיי ווייזען אויס צו זיין אין גאנצען גלייכגיל־טיג צו זייער שיקזאל.

"גאנץ אפט מוזען אונזערע פערטרע־טער זיי אויפזוכען אין די קעלערען, מי־זען זיי אויפמונטערען און אפטמאהל זא־נאר זיך בעטען ביי די מעהר פראמי־נענטע זיי זאלען אביסעל ערמוטהיגען זיי־ערע ברידער, בעפאר מען קען זיי עטוואס העלפען. דיעזער צושטאנד איז בעגרייפליך ווען מען נעהמט אין אנבעטראכט די אומ־שטענדען אונטער וועלכע די אידען וואה־נ

ווינט מיט בוראקעס

(פון שמש)

פון מיינע עראינערונגען אלס צייטונגס שרייבער

דריי זענען מיר געזעסען.

וואס עפעס דריי, און ניט פיער? ווייס איך ניט, איך ווייס נור אז מעהר ווי דריי זענען ניט געווען.

איך! איהר דארפט מיר שוין דאכט זיך קענען. א איד א פשוטער, וואס האט ליעב צו מאכען פון יעדער זאך א ווייץ און פאר א גלייך ווערטעל וועל איך אוועק געבען א "ווארמעס" מיט א "וועט־שערע",

דער צווייטער א מיטארבייטער אין רעדאקציע א איד, וואס חוץ פעליטאנען ארטיקלען. וויסענשאפטליכע, און אלגע מיינע איז ער אויך א רעווערענד, מוהל, ומסדר קדושין, א דרדק' מלמד און פע־דעלט פון צייט צו צייט מיט ספרים און דריי גודס, אבי צו מאכען א לעבען.

פערשטעהט! אז אויף איהם גילט שטארק דאס גלייך וואורט.

"פון פיעלע מלאכות זענען דא ווייניג ברכות'.

דער דריטער דער רעדאקטאר אליין. א איד געוועהנטליך. אן אנגעבלאזענער ווען ער רעדט פאסעט ער אונטער א ביסעל. ווייל ער האט ניט פאר אייך געדאכט אימער צו טהאן מיט דער נאז. זי איז איהם עפעס קאליע. דעריבער סא פעט ער שטארק, און בלאזט פון זיך ווי פון א "פאראוויץ", ער רויכערט איין סיגארעטעל נאך'ן צווייטען און שפייט א סך, ריידען רעדט ער זייער ווינציג, ווייל ער האט מורא צו פאנפען פיעל.

הייסט עס אז איהר קענט שוין אלע דריי, און די דריי זענען עס געזעסען.

עס פערשטעהט זיך פון זיך זעלבסט, אז קוים זאג איך מיר זענען געזעסען, הייסט עס אז טהאן האבען מיר ניט גע האט וואס.

און, אז עס איז ניטא וואס צו טהאן פיליזאפירט מען.

פון וואס?

דאס איז שוין א קליינינקייט, מען פיליזאפירט פון א געשמאלען מאהלצייט פון א גרויס שטיקעל ברויט מיט הערינג וואס טראכטעגדיג בלויז וועגען דעם אליין רינט דאס שפייעכץ פון מויל, און מען פיהלט אז עס עקט זיך דאס חיות פאר א שטיקעל ברויט מיט א כרעכעלע שמאלצאווע הערינג.

הייסט דאס, פערשטעהט איהר שוין אויך אז מיר אלע דריי אהן אונטערשריד פון דאסע אדער נאציאן ווי דער "אינטער נאציאנאל' שרייבט פאר, זענען געווען פשוט, זעהר הונגעריג. און אם צו פער־טרייבען א ביסעל דעם הונגער האט דער מיטארבייטער פארגעשלאגען, מיר זאלען ריידען עפעס וועגען עסען, און פעררייד דען די צייהן אום אזוי ניט צופיהלע דעם הונגער.

איך בין געווען דער ערשטער צו דער צעהלען. און ווי געוועהנטליך, פריהער מיט א וויץ, און דערנאך א ביסעל טרויערי נער, ביז איך בין אריין אין דער רעכטער בעגייסטערונג, האב איך זיי דערצעהלט, פון א "האמבורגער סטייק' מיט גוט גע־בראטענע פיטייטאס וואס איך האב א מאל געגעסען.

טרעהרען האבען זיך געשטעלט אין די אויגען בא מיינע צוהערער.

דער מיט ארבייטער האט אויף מיר געקוקט מיט קנאה, ווי איינער רעדט, אזא גליק, אזא גליק און דער רעדאקטאר האט גלאט געקנייטשט מיט די פליי־צעס. פונקט ווי ער וואלט ניט געגלויבט אין דער גאנצער געשיכטע.

ווען איך האב געענדיגט מיין ערצעה לונג זענען מיר אלע געבליעבען זיצען פערטראכט, אריינגעטהאן מיט אלע גע דאנקען אינ'ם 'האמבורגער סטייק'.

דער צווייטער צו דערצעהלען איז גע ווען דער מיט ארבייטער, זיין געשיכטע איז אויך געווען גאנץ אינטערעסאנט, אבער ניט אזוי געשמאק ווי מיינע.

ער האט דערצעהלט וועגען געקאכטע פיטייטאס מיט הערינג, אנגעריבענע ברויט מיט קנאבעל, און אונערקע ראסעל, וואס ער האט אמאל געגעסען אין דער ליטא.

פון זיין ערצעהלונג האט אמת דער צונג געביסען און עס איז געווען שטארק זויער אין מייל, ווי אונערקע ראסעל איז. אבער מיין "האמבורגער סטייק' איז גע ווען געשמאקער . . .

ווען עס איז געקומען צום רעדאק־טאר'ס רייהע, האט ער א פאאר מאל א הוסט געטהאן, און ארויפרוקענדיג זיינע ברילען העבער אביסעל אויפ'ן נאז. האט ער אונז ביידען גאנץ גוט בעטראכט און האט אנגעפאנגען, מיט אן אויסער געוועהנ־ליכער פאנפאוואטער שטימע.

ווי איהר ווייסט בין איך, א יעקאטע רינגאסלאווער, פון יעקאטערינאסלאוו הייסט עס. דארטען בין איך טאקע גע בארען געווארען, בא רייכע טאטע מא מע, און פון עסען איז מיין רייד ניט געווען אייער "האמבורגער סטייק' (אנווייזענ־דיג אויף מיר) און אייערע פיטייטאס מיט הערינג און אונערקע ראסעל (אנ־ווייזענדיג אויפ'ן מיטארבייטער) זענען געווען א הונט (ענען דאס עסאכץ וואס איך האב געהאט פון פויגעל מילך . .

מיין טאטע איז געווען א גביר, ער איז געווען א גרויסער הענדלער פון סערער.

איין יאהר האט מיין טאטע געהאל טען דעם בעוואוסטען "ספאסקער סאד' וועלכער האט א נאמען אין דער גאנצער וועלט, און האלט צעהן וויערסט אין דער ליינג.

איך בין דאן געווען א יונגער איינגעל פון א יאהר אכצעהן און האב געפיהרט א געהיימע ליעבע מיט א מיידעל א "קראסאוויצע', אבער מיין טאטע איז גע ווען געגען דעם שידוך ווייל איהם זענען ניט אנגעשטאנען איהרע עלטערען.

בעגעגען פלעג איך זיך מיט מיין גע ליעבטער אין אונזער סאד. איך האב גע וואוסט אז דער בעסטער בעהעלטעניש איז ביים טאטען טאקע אונטער'ן נאז, ווייל איהם וועט קיינאמאל נאר ניט איינפא לען אז איך וויל זיך בעגעגענען מיט מיין געליעבטער דא, דעריבער פלעג איך גאנץ פריי מיט איהר ארומשפאצירען איבער'ן סאד,

איינמאל ביינאכט, ווען איך בין מיט מיין געליעבטער געזעסען גאנץ רוהיג, האב איך דערהערט ווי אימיצער פארעט זיך ארום א בוים, איך בין א פערציטערטער געווארען.

געוויס א גנב האט מיין געליעבטע געזאגט.

אין מיר האט זיך גלייך ערוועקט א שטאלץ, און וועלענדיג ווייזען מיין גע ליעבטער וואס פאר א העלד איך בין, האב איך זי איבערגעלאזען און איך בין גע לאפען זעהען ווער דארט איז.

איך האב אמת געציטערט מיט אלע עוברים, אבער דער גייסט פון העלדיש־קייט האט מיך געטראגען.

ווען איך בין געקומען צו לויפען א הין פון וואגען דער צרויש האט זיך גע הערט, האב איך דערזעהען אז א גרוי סער געזונטער גוי ליעגט און רייסט בורא קעס.

"וואס טהוסטו דא'! האב איך א געשריי געטהאן ניט מיט מיינע כחות.

דער גנב ווייזט אויס האט זיך דער שראקען פאר מיין געשריי, און האט זיך אוואדך געטהאן מיר צו די פיס.

דערזעהענדיג אז ער האט פאר מיר מורא בין איך ביי זיך געווארען נאך שטאל צער, און האב ווייטער געשריהען.

"וואס טהוסטו דא"!

דער גוי האט געגומען שטאמלען, און האט ארויס גערעדט פון צווישען די צייהנער.

פריצ'ל, זיי מוחל, דער ווינט האט מיך א הער פערטראגען.

וואס זשע האלסטו זיך פאר די בריאקעס, ? האב איך שוין געלאסענער געפרעגט.

איך האב מורא אז דער ווינט זאל מיך ווייטער ניט טראגען. האט דער גנב געענטפערט.

איך האב זיך צולאכט, מיר איז גע פעלען געווארען דעם גוים ווייז. און איך האב איהם דערפאר אבגעלאזען.

איך האב קיינעם אין הויז ניט דער צעהלט וואס מיר האט געטראפען, איין טאג האט עס מיך אבער גוט עראינערט

אויפ'ן זעלבען פלאץ בין איך געזע סען מיט מיין געליעבטער, מיר זענען גע זעסען ארומגענומען, און האבען פייער־ליך גערעדט פון אונזער צוקונפט.

ווען פלוצלונג האב איך דער זעהען פאר מיר מיין פאטער.

אין הארצען האט זיך מיר אפגעריסען, איך בין אזוי ווי געלעהמט געווארען, און האב מיינע הענט פון דער געליעבטערס אקמעל ניט געקענט אראפנעהמען.

"וואס טהוסטו דא"־

האט מיין פאטערס שטימע, גערד־נערט.

איך האב זיך גלייך דערמאהנט אויפ'ן גנב, ניט לאנג געטראכט האב איך געענט פערט.

"דער ווינט האט מיך אהער פער טראגען"!

א שמייכעל האט זיך געוויזען אויפ'ן געזיכט פון מיין פאטער.

וואס זשע האלסטו ארומגענומען דאס מיידעל?

האט שוין מיין פאטער געפרעגט אין שפאס.

איך האב מורא דער ווינט זאל מיך ווייטער ניט טראגען.

מיין פאטער האט שוין פרעהליך געענטפערט.

לאכט פון דעם ווייז אין זייט דאן האט ער מיר אין מיין ליעבע ניט געשטערט, און איך האב טאקע מיט מיין געליעבטער חתונה געהאט.

אלס א זכר מאכט מיין פריי אלע זומער א בארשטש פון בוראקעס, און דעם ערשטען טאג נאך מיין חתונה האב איך געגעסען א בארשטש פון בוראקעס.

אי! א בארשטש, עס האט געשמעקט אין אלע ווינקעלאך, אונטערגעשלאגען מיט קנאבעל, מיט אן איי און א סך פעטס.

א ריח פון בארשטש האט זיך פער שפרייט איבער'ן צימער.

און ווען דער רעדאקטאר איז אנט־

טרוקענע און נאסע אנטיסעמיטען

אין דער אמעריקאנער אידישער פרעסע זיינען שוין געווען קורצע נאכריכטען ווע גען די פלעגער און מיינונגען אין דייטש־לאנד ווי צו בעווארעגען זיך פון דעם, אז די אידען פון רוסיש־פוילען און גאליציען זאלע חלילה ניט פערטייליצען דאס 'פא־טערלאנד", מיר ברענגען דא אן ארטי־קעל פון דעם בעקאנטען רוסיש אידישען שריפטשטעלער א. לאזאווסקי, וואס איז ערשינען אין דעם פאריזער "נאשע סלא וואַ". אין דעם ארטיקעל ווערט איבערגע געבען די מיינונג פון דעם גוט בעקאנ־טען איז דייטשלאנד דר. וואלפגאנג געינ־צע, ווי ער האט עס אויסגעדריקט אין זיי נעם אן ארטיקעל "די מזרח־אידישע אי־מיגראציע", וואס איז געווען גערדוקט אין די 'פרייסישע יאהר־ביכער".

א דייטשער איד מאקס מארקוזע שרייבט וועגען זיינע ארימע "מזרח ברי־דער": 'אט די אידען זיינען אונזער אל־געמיינער אומגליק, זיי ברענגען מיט זיך די געטהאָ לופט און שטעלען מיט זיך פאר די גרעסטע געפאהר פאר דעם ערפאלג און הארמאניע פון פעלקער"...

און מיט אט דער ציטאטע פון דעם דייטשען אידען פאנגט אז דר. וואלפגאנג געינצע זיין ארטיקעל אין אקטאבער העפט פון די "פרייסישע יאהר־ביכער". דעם דר. געינצע אינטערעסירט די בראגע ווי צו פערטיידיגען דאס פאלק (דאס דייטשע) פון די "אונגעוויינשטע עלעמענטען", וועלכע זיינען א געפאהר פאר'ן 'פאטערלאנד' פון "נאציאנאלען, פאלקס־עקאנאמישען און סאנטיאר־היגע נישען" שטאנדפונקטען. 'דער וואיקס פון דער מזרח אידישער אימיגראציע", זאגט געינצע: "איז שעדליך פאר דייטש לאנד", און עס איז דערום נויטיג צו גע פינען מיטלען אין גאנצען אדער טהייל וויין צו פערצווימען דעם וועג פאר אט דעם וועג פאר אט דעם, שטראם פון די מזרח אידען. אז עס זיינען דא נויטיג די מעלכע מיטלען, וואס די דייטשע אונזווער זיטעטען האבען אנגענומען נאך פאר דער מלחמה, ווען זיי האבען געוואלט פערטיי דיגען די אינטערעסען פון די דייטשע סטו דענטען געגען די פרעמדע אידישע סטו־דענטען.

דר. געינצע דענקט ניט, אז מען זאל קע נען פערבאטען פאר אידען דעם אריינ־פאהר אין געוויסע טהיילען פון דער דייטשער אימפעריע, אבער ניט דערפאר, וואס א "תחום המישב" איז אן אן פיר זיך ניט גוט, נאר פשוט דערפאר, וואס אזא געזעץ וואלט ניט געקענט דורכגעהן דורכ'ן רייכסטאג, וועלכער איז ערוועהלט אויפ'ן דעמאקראטישען שטייגער, און וועל כער מוז זיך רעכענען מיט דער מיינונג פון דער פרעסע, וועלכע איז מעהרסטענ־טהייל פריינדליך צו אידען.

און דא, ווייזט אויס, איז דער דעראק־ציע פון די "פרייסישע יאהרביכער" ניט געפעהלען דער "ליבעראליזם" פון דר. געינצע און זי מאכט א בעזונדער בעמער קונג פון זיך, אז 'די אנעקסיע פון די רו סישע געגענדען וועט אוועקשטעלען די בראגע וועגען דעם, אז מען זאל ניט גאר בעשרענקען די אימיגראציע פון די עלע־מענטען, וועלכע שטעהען אויף א נידערי גערער שטופע פון בילדונג ווי די דייט שען, נאר אז מען זאל פאר זיי אויף בענ־רענצען די פרייהייט פון בעוועגונג".

אליין דר. געינצע רעדט ניט וועגען אזא בעגרענצונג ניט חלילה דערפאר, וואס ער אין דאנעגען! אז אמיטעל, נאר ווייל ער שלאגט פאר א רייהע אנדערע מיטלען, וועלכע וואלטען בעפרייט דייטשלאנד פון די אידען און פון די אלע "שארפע" פראגען, מיט וועלכע מען האט זיך בזיז איצט בעזעצט צו דערווייזען דעם בארבארזם פון רוסלאנד.

געינצע האפט, אז די דייטשע אידען וועלכע העלפען דורכצופיהרען זיינע מיט לען, ווייל "דער מזרח איד איז אן ערנס טע געפאהר פאר'ן דייטשען אידען אין געזעלשאפטליכען און עקאנאמישען לע־בען און איז אין אלגעמיין אן אומגליק פאר די דייטשע אידען, וועלכע זיינען בע אונרוהיגט פון דעם געטא־לופט, וואס איז אריינגעבראכט געווארען".

געינצע שלאגט פאר זיין געזעץ אין אזא פארם, אז ער זאל ניט טראגען קיין ראסען־פאליטישען כאראקטער, כדי די דייטשע אידען זאלען קענען אנטהייל נעה מען אין דורכפיהרען דעם געזעץ אין לע בע. די דייטשע אידען דארפען! ניט האב בען קיין פארשטעלונג, אז דייטשלאנד איז גרייט צו פיהרען א בעזונדער ראסען פאליטיק בנוגע די מזרח אידען, וועלכע ווערען! בעטראכט אלס קרבן פונ'ם רוסי שען צארזיזם צייט דעם קישינעווער פאג ראם. דר. געינצע גיט אן עצה די דייטשע אידען, אז זיי זאלען נעבפאלגען זייערע האלענדישע ברידער, וועלכע זיינען אריינ־געטראטען! אין דער "געזעלשאפט צו קעמפען געגען דער אידישער אימיגרא־ציע אין האלאנד".

דר. געינצע רעדט ניט נאר וועגען די רוסיש־פוילישע אידען, נאר אויך וועגען די גאליציאנער אידען, וועלכע זיינען אויך ניט ווייניגשענסווערטה. שוין אזוי אויך האט דאס 'גאליציענטהום" צו א גרויסען פלאץ פערגומען אין דעם טהעאטער, לר־טעראטור, פרעסע און געזעלשאפט.

אלזא לויט **דר. געינצע** איז נאך די 'צייט ניט רייף פאר אפענער ראסען פא־ליטיק און! דער געזעצגעבונג פאר אימיג־ראציע אויס פראקטיש פאליטישע מאטי־ווען", אבער דער רייכסטאג דארף דורכ־פיהרען פאלגענדע געזעצען, — וועלכע זאלען פערבאטען דעם אריינפאהר אין דייטשלאנד פאר:

1) מענשען מיט אן אנטי־סאציאלער אנשויאונג, 2) קבצנים און ניט פעהיגע צו ארבייט, 3) מענשען מיט אנשטעקע דע און געפעהרליכע קראנקהייטען, 4) מענשען, וואס פערמאגען ניט קיין געווי סע בילדונג.

און דער דאקטאר בעגנוגענט זיך ניט מיט די פיער טרוקענע פונקטען אויפ'ן פלאץ טייטשט זיי אויס (חלילה ניט פון ראסען־פאליטיק)

למשל, ווי בעשטימט מען, אז דער מענש האט אן אנטי־סאציאלע וועלט אנ שויאונג? גאנץ פשוט, אויב ער בעלאנגט צו די לייט קען מען שוין אויף צורעכענען די יעניגע, וועלכע האבען! מיט געוועהר אין האנד געקעמפט געגען דייטשלאנד. אז האט דער דאקטאר מורא, אז די פריי סישע יונקערס זאלען אויף איהם ניט ברוגז ווערען, און ער זאגט, אז די דער מאהנטע בעגרענצונגען! בעציהען זיך ניט אויף די סלאווען־ארבייטער, וועלכע זיי נען אזוי נויטיג (א דאנק זייער בילינ־קייט) פאר דער דייטשער אגריקולטור. ווידער, אזוי ווי עס איז ידוע, אז די רי סישע אידען זיינען קבצנים, זאל מען פון זיי פאדערען! 200 מארק ווייז־געלד, און טאקי נאך אמאל איז די פאדערונג ניט גילטיג פאר סלאווישע און איטאליענישע ארבייטער, בעמערקט דער געלעהרטער דייטשער דאקטאר. ניט קיין שלעכטע בע גרענצונג פאר דער אימיגראציע פון רו־סישע אידען וואלט זיין, ווען מען וואלט ערקלערהט, אז מען לאזט אריין אין דייטשלאנד נאר אינדוסטריעלע און ערד־ארבייטער, מען דארף אויך זיין שטרענג מיט די סאניטאר־היגיענישע פאדערונגען ווייל — זאגט דר. געינצע — עס איז ניטא אין איירא־פא נאך אזא שמוציג (!) און שמאל־ברוסטיגע פאלק, ווי די מזרח־אידען, פאר וועלכע די רוסישע רעגירונג האט געדארפט איינפיהרען א בעזונדער מאס ביים אנגעהמען זיי אין מיליטער דיענסט. און ליתר שאת דעקאמענדירט נאך דער געבילדעטער דאקטאר, אז עס זאל איינגעפיהרט ווערען א בילדונגס־צענז פאר די צוקונפטיגע אימיגראנטען, יעדער איינער פון זיי וועט דארפען קענען לעזען און שרייבען דייטש, וויסען די לאנדס־געזעצטע (מסתמא אויף דייטשע) געאגראפיע, געזעצגעבונג אז א. וו.

און מיט פערדרוס פערענדיג דער ציווילזירטער דר. געינצע, אז קיין אנדע רע בעגרענצונגען וועלען מיר דערווייל ניט קענען דורכפיהרען, איבערהויפט אזוי נע, וואס רעדען קלאהר וועגען אונגעווייניג טע ראסען און פעלקער.

אויב אונז וועט זיך איינגעבען — זאגט דר. געינצע — צו דערווייזען דער געזעל שאפטליכער מיינונג פון דייטשלאנד, אז די אלע בעגרענצונגען בעציהען! זיך צו יע דער מענשען און ניט נאר צו די מזרח אי־דען, אלס אזעלכע, דעמאלט וועלען די אי דען פערטיידיגער ניט דארפען! איינשטע לען זיך פאר די מזרח־אידען, די קרבנות פון די "פערהאסטע אויסנאהם געזעצען".

דר. געינצע ווייזט זיך אויף ארויס פאר א אידען־פריינד אז! איז גרייט דיפלאמא טיש צו העלפען די ציוניסטען צו בעזע־צען די אידען אין פאלעסטינא, אז! איהם פערדריסט, וואס די "טהירישע, געלד־ניי צינע, אנטיסעמיטישע רוסישע ביוראקרא טע" צווינגט די אידען צו אמיגרירען אין מאסען; אלס "פריינד" פון אידען וואלט דר. געינצע געוואונשען, אז די רוסישע אי דען זאלען בעקומען פולע רעכטע אין רוס לאנד, וואס וואלט אבר געלעזט די פראב לעם פון דער הויפט מאסע מזרח אידען. דר. געינצע ווייזט אנדויס זיין 'פריינדליכ קייט" אויף דערמיט, וואס ער פערדאמט די עכט רוסישע רציחות פונ'ם צאריזם. און אליין דער שרייבער פונ'ם ארטיקעל שווינען געווארען, האט מען געקענט זעהען אין זיינע אונג אז איהם ליעבט נאך אין טעם יענער בארשטש, און מיר ביידע, האבען אונז אין אלגעמיין אן אומגליק פאר די דייטשע אידען, וועלכע זיינען בע אונרוהיגט פון דעם געטא־לופט, וואס איז ארויס געווארען.

אין דער אמעריקאנער אידישער פרעסע זיינען שוין געווען קורצע נאכריכטען ווע גען די פלעגער און מיינונגען אין דייטש־לאנד ווי צו בעווארעגען זיך פון דעם, אז די אידען פון רוסיש־פוילען און גאליציען זאלע חלילה ניט פערטייליצען דאס 'פא־טערלאנד", מיר ברענגען דא אן ארטי־קעל פון דעם בעקאנטען רוסיש אידישען שריפטשטעלער א. לאזאווסקי, וואס איז ערשינען אין דעם פאריזער "נאשע סלא וואַ". אין דעם ארטיקעל ווערט איבערגע געבען די מיינונג פון דעם גוט בעקאנ־טען איז דייטשלאנד דר. וואלפגאנג געינ־צע, ווי ער האט עס אויסגעדריקט אין זיי נעם אן ארטיקעל "די מזרח־אידישע אי־מיגראציע", וואס איז געווען גערדוקט אין די 'פרייסישע יאהר־ביכער".

א דייטשער איד מאקס מארקוזע שרייבט וועגען זיינע ארימע "מזרח ברי־דער": 'אט די אידען זיינען אונזער אל־געמיינער אומגליק, זיי ברענגען מיט זיך די געטהאָ לופט און שטעלען מיט זיך פאר די גרעסטע געפאהר פאר דעם ערפאלג און הארמאניע פון פעלקער"...

און מיט אט דער ציטאטע פון דעם דייטשען אידען פאנגט אז דר. וואלפגאנג געינצע זיין ארטיקעל אין אקטאבער העפט פון די "פרייסישע יאהר־ביכער". דעם דר. געינצע אינטערעסירט די בראגע ווי צו פערטיידיגען דאס פאלק (דאס דייטשע) פון די "אונגעוויינשטע עלעמענטען", וועלכע זיינען א געפאהר פאר'ן 'פאטערלאנד' פון "נאציאנאלען, פאלקס־עקאנאמישען און סאניטאר־היגיע נישען" שטאנדפונקטען. 'דער וואיקס פון דער מזרח אידישער אימיגראציע", זאגט געינצע: "איז שעדליך פאר דייטש לאנד", און עס איז דערום נויטיג צו גע פינען מיטלען אין גאנצען אדער טהייל וויין צו פערצווימען דעם וועג פאר אט דעם וועג פאר אט דעם, שטראם פון די מזרח אידען. אז! עס זיינען דא נויטיג די מעלכע מיטלען, וואס די דייטשע אונזווער זיטעטען האבען אנגענומען נאך פאר דער מלחמה, ווען זיי האבען! געוואלט פערטיי דיגען די אינטערעסען פון די דייטשע סטו דענטען געגען די פרעמדע אידישע סטו־דענטען.

דר. געינצע דענקט ניט, אז מען זאל קע נען פערבאטען פאר אידען דעם אריינ־פאהר אין געוויסע טהיילען פון דער דייטשער אימפעריע, אבער ניט דערפאר, וואס א "תחום המישב" איז אן אן פיר זיך ניט גוט, נאר פשוט דערפאר, וואס אזא געזעץ וואלט ניט געקענט דורכגעהן דורכ'ן רייכסטאג, וועלכער איז ערוועהלט אויפ'ן דעמאקראטישען שטייגער, און וועל כער מוז זיך רעכענען מיט דער מיינונג פון דער פרעסע, וועלכע איז מעהרסטענ־טהיילס פריינדליך צו אידען.

און דא, ווייזט אויס, איז דער דעראק־ציע פון די "פרייסישע יאהרביכער" ניט געפעהלען דער "ליבעראליזם" פון דר. געינצע און זי מאכט א בעזונדער בעמער קונג פון זיך, אז 'די אנעקסיע פון די רו סישע געגענדען וועט אוועקשטעלען די בראגע וועגען דעם, אז מען זאל ניט גאר בעשרענקען די אימיגראציע פון די עלע־מענטען, וועלכע שטעהען אויף א נידערי גערער שטופע פון בילדונג ווי די דייט שען, נאר אז מען! זאל פאר זיי אויף בענ־רענצען די פרייהייט פון בעוועגונג".

אליין דר. געינצע רעדט ניט וועגען אזא בעגרענצונג ניט חלילה דערפאר, וואס ער אין דאנעגען! אז אמיטעל, נאר ווייל ער שלאגט פאר א רייהע אנדערע מיטלען, וועלכע וואלטען בעפרייט דייטשלאנד פון די אידען און פון! די אלע "שארפע" פראגען, מיט וועלכע מען האט זיך בזיז איצט בעזעצט צו דערווייזען דעם בארבארזם פון רוסלאנד.

געינצע האפט, אז די דייטשע אידען וועלכע העלפען דורכצופיהרען זיינע מיט לען, ווייל "דער מזרח איד איז אן ערנס טע געפאהר פאר'ן דייטשען אידען אין געזעלשאפטליכען און עקאנאמישען לע־בען און! איז אין אלגעמיין אן אומגליק פאר די דייטשע אידען, וועלכע זיינען בע אונרוהיגט פון דעם געטא־לופט, וואס איז ארויס געווארען".

געינצע שלאגט פאר זיין געזעץ אין אזא פארם, אז ער זאל ניט טראגען קיין ראסען־פאליטישען כאראקטער, כדי די דייטשע אידען זאלען! קענען אנטהייל נעה מען אין דורכפיהרען דעם געזעץ אין לע בע. די דייטשע אידען דארפען! ניט האב בען קיין פארשטעלונג, אז דייטשלאנד איז גרייט צו פיהרען א בעזונדער ראסען פאליטיק בנוגע די מזרח אידען, וועלכע ווערען! בעטראכט אלס קרבן פונ'ם רוסי שען צארזיזם צייט דעם קישינעווער פאג ראם. דר. געינצע גיט אן עצה די דייטשע אידען, אז זיי זאלען נעבפאלגען זייערע האלענדישע ברידער, וועלכע זיינען אריינ־געטראטען! אין דער "געזעלשאפט צו קעמפען געגען דער אידישער אימיגרא־ציע אין האלאנד".

דר. געינצע רעדט ניט נאר וועגען די רוסיש־פוילישע אידען, נאר אויך וועגען די גאליציאנער אידען, וועלכע זיינען אויך ניט ווייניגשענסווערטה. שוין אזוי אויך האט דאס 'גאליציענטהום" צו א גרויסען פלאץ פערגומען אין דעם טהעאטער, לר־טעראטור, פרעסע און געזעלשאפט.

אלזא לויט **דר. געינצע** איז נאך די 'צייט ניט רייף פאר אפענער ראסען פא־ליטיק און! דער געזעצגעבונג פאר אימיג־ראציע אויס פראקטיש פאליטישע מאטי־ווען", אבער דער רייכסטאג דארף דורכ־פיהרען פאלגענדע געזעצען, — וועלכע זאלען פערבאטען דעם אריינפאהר אין דייטשלאנד פאר:

1) מענשען מיט אן אנטי־סאציאלער אנשויאונג, 2) קבצנים און ניט פעהיגע צו ארבייט, 3) מענשען מיט אנשטעקע דע און געפעהרליכע קראנקהייטען, 4) מענשען, וואס פערמאגען ניט קיין געווי סע בילדונג.

און דער דאקטאר בעגנוגענט זיך ניט מיט די פיער טרוקענע פונקטען אויפ'ן פלאץ טייטשט זיי אויס (חלילה ניט פון ראסען־פאליטיק)

למשל, ווי בעשטימט מען, אז דער מענש האט אן אנטי־סאציאלע וועלט אנ שויאונג? גאנץ פשוט, אויב ער בעלאנגט צו די לייט קען מען שוין אויף צורעכענען די יעניגע, וועלכע האבען! מיט געוועהר אין האנד געקעמפט געגען דייטשלאנד. אז האט דער דאקטאר מורא, אז די פריי סישע יונקערס זאלען אויף איהם ניט ברוגז ווערען, און ער זאגט, אז די דער מאהנטע בעגרענצונגען! בעציהען זיך ניט אויף די סלאווען־ארבייטער, וועלכע זיי נען אזוי נויטיג (א דאנק זייער בילינ־קייט) פאר דער דייטשער אגריקולטור. ווידער, אזוי ווי עס איז ידוע, אז די רי סישע אידען זיינען קבצנים, זאל מען פון זיי פאדערען! 200 מארק ווייז־געלד, און טאקי נאך אמאל איז די פאדערונג ניט גילטיג פאר סלאווישע און איטאליענישע ארבייטער, בעמערקט דער געלעהרטער דייטשער דאקטאר. ניט קיין שלעכטע בע גרענצונג פאר דער אימיגראציע פון רו־סישע אידען וואלט זיין, ווען מען! וואלט ערקלערהט, אז מען לאזט אריין אין דייטשלאנד נאר אינדוסטריעלע און ערד־ארבייטער, מען דארף אויך זיין שטרענג מיט די סאניטאר־היגיענישע פאדערונגען ווייל — זאגט דר. געינצע — עס איז ניטא אין איירא־פא נאך אזא שמוציג (!) און שמאל־ברוסטיגע פאלק, ווי די מזרח־אידען, פאר וועלכע די רוסישע רעגירונג האט געדארפט איינפיהרען א בעזונדער מאס ביים אנגעהמען זיי אין מיליטער דיענסט. און ליתר שאת דעקאמענדירט נאך דער געבילדעטער דאקטאר, אז עס זאל איינגעפיהרט ווערען א בילדונגס־צענז פאר די צוקונפטיגע אימיגראנטען, יעדער איינער פון זיי וועט דארפען קענען לעזען און שרייבען דייטש, וויסען די לאנדס־געזעצטע (מסתמא אויף דייטשע) געאגראפיע, געזעצגעבונג אז א. וו.

און מיט פערדרוס פערענדיג דער ציווילזירטער דר. געינצע, אז קיין אנדע רע בעגרענצונגען וועלען מיר דערווייל ניט קענען דורכפיהרען, איבערהויפט אזוי נע, וואס רעדען קלאהר וועגען אונגעווייניג טע ראסען און פעלקער.

אויב אונז וועט זיך איינגעבען — זאגט דר. געינצע — צו דערווייזען דער געזעל שאפטליכער מיינונג פון דייטשלאנד, אז די אלע בעגרענצונגען בעציהען! זיך צו יע דער מענשען און ניט נאר צו די מזרח אי־דען, אלס אזעלכע, דעמאלט וועלען די אי דען פערטיידיגער ניט דארפען! איינשטע לען זיך פאר די מזרח־אידען, די קרבנות פון די "פערהאסטע אויסנאהם געזעצען".

דר. געינצע ווייזט זיך אויף ארויס פאר א אידען־פריינד אז! איז גרייט דיפלאמא טיש צו העלפען די ציוניסטען צו בעזע־צען די אידען אין פאלעסטינא, אז! איהם פערדריסט, וואס די "טהירישע, געלד־ניי צינע, אנטיסעמיטישע רוסישע ביוראקרא טע" צווינגט די אידען צו אמיגרירען אין מאסען; אלס "פריינד" פון אידען וואלט דר. געינצע געוואונשען, אז די רוסישע אי דען זאלען בעקומען פולע רעכטע אין רוס לאנד, וואס וואלט אבר געלעזט די פראב לעם פון דער הויפט מאסע מזרח אידען. דר. געינצע ווייזט אנדויס זיין 'פריינדליכ קייט" אויף דערמיט, וואס ער פערדאמט די עכט רוסישע רציחות פונ'ם צאריזם. און אליין דער שרייבער פונ'ם ארטיקעל שווינען געווארען, האט מען געקענט זעהען אין זיינע אונג אז איהם ליעבט נאך אין טעם יענער בארשטש, און מיר ביידע, האבען אונז אין אלגעמיין אן אומגליק פאר די דייטשע אידען, וועלכע זיינען בע אונרוהיגט פון דעם געטא־לופט, וואס איז ארויס געווארען".

א דייטשער איד מאקס מארקוזע שרייבט וועגען זיינע ארימע "מזרח ברי־דער": 'אט די אידען זיינען אונזער אל־געמיינער אומגליק, זיי ברענגען מיט זיך די געטהאָ לופט און שטעלען מיט זיך פאר די גרעסטע געפאהר פאר דעם ערפאלג און הארמאניע פון פעלקער"...

און מיט אט דער ציטאטע פון דעם דייטשען אידען פאנגט אז דר. וואלפגאנג געינצע זיין ארטיקעל אין אקטאבער העפט פון די "פרייסישע יאהר־ביכער". דעם דר. געינצע אינטערעסירט די בראגע ווי צו פערטיידיגען דאס פאלק (דאס דייטשע) פון די "אונגעוויינשטע עלעמענטען", וועלכע זיינען א געפאהר פאר'ן 'פאטערלאנד' פון "נאציאנאלען, פאלקס־עקאנאמישען און סאניטאר־היגיע נישען" שטאנדפונקטען. 'דער וואיקס פון דער מזרח אידישער אימיגראציע", זאגט געינצע: "איז שעדליך פאר דייטש לאנד", און עס איז דערום נויטיג צו גע פינען מיטלען אין גאנצען אדער טהייל וויין צו פערצווימען דעם וועג פאר אט דעם וועג פאר אט דעם, שטראם פון די מזרח אידען. אז! עס זיינען דא נויטיג די מעלכע מיטלען, וואס די דייטשע אונזווער זיטעטען האבען אנגענומען נאך פאר דער מלחמה, ווען זיי האבען! געוואלט פערטיי דיגען די אינטערעסען פון די דייטשע סטו דענטען געגען די פרעמדע אידישע סטו־דענטען.

דר. געינצע דענקט ניט, אז מען זאל קע נען פערבאטען פאר אידען דעם אריינ־פאהר אין געוויסע טהיילען פון דער דייטשער אימפעריע, אבער ניט דערפאר, וואס א "תחום המישב" איז אן אן פיר זיך ניט גוט, נאר פשוט דערפאר, וואס אזא געזעץ וואלט ניט געקענט דורכגעהן דורכ'ן רייכסטאג, וועלכער איז ערוועהלט אויפ'ן דעמאקראטישען שטייגער, און וועל כער מוז זיך רעכענען מיט דער מיינונג פון דער פרעסע, וועלכע איז מעהרסטענ־טהיילס פריינדליך צו אידען.

און דא, ווייזט אויס, איז דער דעראק־ציע פון די "פרייסישע יאהרביכער" ניט געפעהלען דער "ליבעראליזם" פון דר. געינצע און זי מאכט א בעזונדער בעמער קונג פון זיך, אז 'די אנעקסיע פון די רו סישע געגענדען וועט אוועקשטעלען די בראגע וועגען דעם, אז מען זאל ניט גאר בעשרענקען די אימיגראציע פון די עלע־מענטען, וועלכע שטעהען אויף א נידערי גערער שטופע פון בילדונג ווי די דייט שען, נאר אז מען! זאל פאר זיי אויף בענ־רענצען די פרייהייט פון בעוועגונג".

אליין דר. געינצע רעדט ניט וועגען אזא בעגרענצונג ניט חלילה דערפאר, וואס ער אין דאנעגען! אז אמיטעל, נאר ווייל ער שלאגט פאר א רייהע אנדערע מיטלען, וועלכע וואלטען בעפרייט דייטשלאנד פון די אידען און פון! די אלע "שארפע" פראגען, מיט וועלכע מען האט זיך בזיז איצט בעזעצט צו דערווייזען דעם בארבארזם פון רוסלאנד.

געינצע האפט, אז די דייטשע אידען וועלכע העלפען דורכצופיהרען זיינע מיט לען, ווייל "דער מזרח איד איז אן ערנס טע געפאהר פאר'ן דייטשען אידען אין געזעלשאפטליכען און עקאנאמישען לע־בען און! איז אין אלגעמיין אן אומגליק פאר די דייטשע אידען, וועלכע זיינען בע אונרוהיגט פון דעם געטא־לופט, וואס איז ארויס געווארען".

געינצע שלאגט פאר זיין געזעץ אין א

ד. וויטסאן

מיוזיקאל דירעקטאר

89 אדטהור סטריט

טעלעפאן קאללעדזש 1834

לעסאנס ווערט געגעבען אויף וויאלין, וויאלא, פלייט, קלארינעט, סאקסעפאן, אז. אז.

נ. אין מיוזיק פאר בעללער, קאנצערטען, חתונות און ביבערהויפס פאר שמחות.

בופריעדענהייט גאראנטירט

בעשעפטיגט די בעסטע אידישע מיוזיקער

פעדלערס און סטארקיפערס

אויב איהר זייט סטארט געגוג און ווילט מאכען געלד פארוואס ווייסט איהר ניט דעם ריכטיגען פלאץ וואו קויפ ען אייערע וואארע ביליג קומט צו ד דיזיוים 129־131 קווין סטריט וועסט וואו איהר וועט קריעגען צו יעדער צייט דושאבס, פלעשרינג ליינס, פון קלאד ינג און דושענטס פארנישינג צו די ביליג סטע פריזען און ראיעל בעהאנדלונג מיר פער בייטען ווארע אויב ניט צופ ריעדענשטעלענד־ניט אונז א טרייעל און שפארט געלד ביים קויפען

די דיזיוים 129־131 קווין סטריט וועסט טאראנטא

מיר קויפען אללערליי דושאבס צו יע דער צייט

פיקפארד פאפולאריטעט קאנטעסט

די גרויסע ריים געהט אן! שטימט איהר פאר אייערע בעליעבטעסטע קאנ־דידאטען? נערעגסט איהר קענטהאלטען אייגעם פון אייערע פריינדע צו מא־כען זיך אנאמען אין מיאווינג פיקט שטרס.

אויב יעמאנד וויל אריינטרעטען אין דיזען וואונדערבארען קאנטעסט. זאלען זיך פערשרייבען גלייך זייער ע נעמען אינ'ם מערי פיקפארד טהעאטער קארנער קווין און ספיריינא.

ה. יאנאווער — א. ראזענפעלד

טעלעפאן מיין 6886 — טעלעפאן קאלעדזש 5080

זיינען די

טאראנטא קאהל קאמפאני

—91 ענגעס סטריט — — פאן אפיס עדעלייד 2029—

פערקויפען נור

ELIAS ROGERS CO'S. ANTHRACITE

יעדער לאט קוילען אדער האלץ, ווערט דעליווערט מיט ראדושערס מיקעמס,—פיר קוואליטעט און וואג גאראנטירט.

נעהט וואו אלע נעהן.

אלע שניידער און פערלער קויפען זייערע וואארעס און טריסינגס פאר סוטס און אווערקאוטס ביי

ליובינסקיי די ספעציעלע אגענטען פון גרעסטע און בעסטע ענגלישע און סקאטלענדער וואולען מיללס.

פאר וואס ניט איהר? אונזער נאמען איז א גאראנטי פאר קוואליטעט און ראיעלע בעהאנדלונג

J. LUBINSKY, 248 Simcoe Street, Toronto

TELEPHONE MAIN 6446

פעדלערס און סטאר קיפערס

די בעסטע סגולה אנצוהאלטען קאסטומערס און צו מאכען געלד איז צו קויפען דריי־ינגס, ריינגאוטס, סענטס טרס, דזשולערי און נאוועלטיס ביי קאפלאן און קא.

האלסייל און דושאבער 229 קווין סטריט וועסט טאראנטא, דער בעוואוס־נער האלסייל פלאץ וואו פיעל פערלער זיינען בערייט צו געווארען. דזשאב־לאסס זיינען שפענריג דא. אדרעס פינקטליך אטענדעט.

קאפלאן און קא. דזשאבער 229 קווין סטריט וועסט, טאראנטא אנט. טעלעפאן אדעלייד 3772.

לאזט ניט דורך די געלעגענהייט פאטאגראפער סורדין

מאכט בעקאנט דעם אידישען פובליקום פון טאראנטא דאס ביי מיר אין פאטאגראפיע 16 סטעמערן סטריט ווערען געמאכט גוטע פיקטשעס צו די ביליגסטע פרייזען פון דעם 15־טען יאנואר, אונטער דער אויפזיכט פון א גוטען פאטאגראפער וועלכער ארבייט דריי יאהר צייט אין דער גרעסטער ענגלישער פאטאגראפיע, די ארבייט ווערט געפינישט אויף די בעסטע פייפערס און דיא שעהנסטע מאונטס.

די פאטאגראפיע איז אפען פון 9 א זייגער ביז 6 פארנאכט שטענדיג

פאסט קארד 50 סענס א דאזען קעבינעט $1,50 א דאזען, הף קאבינעט $1,00 א דאזען פאמיליען גרופעס $3,00 א דאזען,

גרייסע בילדער ווערען געמאכט פון אלע פיקטשעס,

קומט אז איבערצייגט אייך פאר דער ארבייט גארנטירט,

ניט לאז די געלעגענהייט, קומט אין 16 עסטערען סטריט

מ. העלער

176½ קווין סט. וועסט טאראנטא

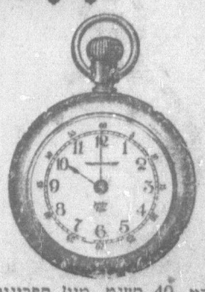

נייעס פאר אידען!

איין אידישע סטאר פאר אידען

מיר מאכען אלערליי דזשולערי גלייך אויף'ן פלאץ. חתונה רינגען געמאכט ווייל איהר ווארט. מיר פיקסען אלערליי דזשו־לעריי פאר דעם ביליגסטען פרייז.

14 סערעט חתונה רינגען 80 סענס א פענינוויים. 18 סערעט חתונה רינגען $1.00 א פענינוויים.

וואטשעס נעקלינס נוט אין גאראנטירט, 40 סענט. מיין ספרינגס 40 סענס, הייר־ספרינג 40 סענס, דזשולס 40 סענט, סטעפס 50 ס

מיר מאכען אייערע אלטע דזשולעריי ווי נייע מיר א קליינעם פרייז.

אלערליי ברילען ריכטיג געפאסט צו אייערע אויגען 98 סענט

מיר גיבען אייך ראיעלע סחורה פאר דעם ביליגסטען פרייז.

ווען א שטראהל פון קלארהייט בטייכט א וואהנזינינעז מח

מערקווירדיג איז די מענשליכע נשמה און אונפערשטענדליך זיינען איהרע וועגען. הונדערטער לינסטלער, צווישען זיי זעלטענע דשעניען, האבען זייט טויזענדער יאהרען אלע זייערע כחות אנגעשטרענגט די מענשליכע נשמה, דעם מענשליכען נייסט אויסצופארשען, צו פערשטעהן, א בליק צו טהון אין יענער נייסטיגער וועלט, וואו כען קען מיט דעם געוועהנלי כען אויג ניט זעהען, אבער אונמעגליך.

מענשען זועלכע טהוען און האנדלען גרערעש לויט די פארגעשריבענע אדער אנגענעהמע כללים פון דער געזעלשאפט האבען מיר א נאמען גענעבען "עקסצענ־טריקער", ביי דעם געוועהנליכען המון הייסען זיי משוגעים. וואהנזיניג האבען מיר א נאמען גענעבען דעם יענינען וואס נעהט שוין אין גאנצען ארויס פון די ראה־מען פון אונזערע אנגענומענע כללים און מנהגים.

און אט מאכט זיך א צופאל, איינער פון דיעזע משוגעים ווערט פאר א קורצער צייט קלאהר. ווי אזוי זאלען מיר פאר־שטעהען וואס אין זיין מח איז פארגעפר־מען? וואס פאר אן ענדערונגען איז אין זיי פערטונקעלטען גייסט פארגעפר־מען, וואס האט איהם צו זיין פריהערדיי גען פערשטאנד צוריקגעקעהרט?

אנפערשטענדליך איז דער מענשלי־כער גייסט און אונבעגייריליך זיינען זיינע וועגען.

א דאקטער פון א הינען משוגעים הויז, וועלכער האט זיך יאהרען לאנג אב געגעבען מיט דעם שטודירען דיי גייסטיגע קראנקע, האט געמאכט א זאמלונג פון פערשיידענע שריפטען, וואס דיעזע אונ־גליקליכע האבען געשריבען, בעת א שטראהל פון קלאהרהייט האט זייער וואהנ זינינען מח בעלויכטען. מאנכע פון דיעזע שריפטען זיינען איינפאך פערל פון ליטע־ראטור.

דאס פאלגענדע געריכט, למשל, איז פול מיט פעסימיזמוס און דאך מיט א מערקווירדיגער רעליגיעזער האפנונג. גע־שריעבען האט דאס א גלח, וועלכער גע־פינט זיך אין משוגעים הויז. וואו זיין ברודער און שוועסטער זיינען געשטארבען פון דערזעלבער קראנקהייט.

אין פראזא איבערזעצט וועט דאס גע־ריכט וואס איז זעלטען שעהן, קליינגען אזוי:

פערפלעקט האט טרויעריג וואהנזינס האנד,

א שוועסטערס שעהנעם קערפער;

געזונגען האט מיין ברודערס שיף

אין אויך אזא מין שטורעם.

אזוי וועט אויך מיין מזל זיין

אויף'ן שווארצען לעבענס־ים;

דאך איך מוז אין השגחה גלויבען

אוואו איך זאל ניט זיין.

* * *

יא, איך מוז גלויבען אין דיר, אך, גאט

כאטש מיין מח פערפלעקט איז

צובראכען,

איך פיהל דיין שרעקליך, גערעכטע האנד —

די האנד פון קראנקהייט איז דער

סימן,

און וואס דו טהוסט, איך וויים ניט

איצט,

אבער איך וועל דאס וויסען ביים

יום הדין;

צו דיינע טונקעלע וועגען, מוז איך

זיך ביינען,

און ווארטען ביז דער מארגען וועט

קומען,

אט ווי אזוי אן אנדער קראנקע, א גוירס שילדערט וואס זי האט געזעהען און גע־הערט בעת זי איז געלעגען אויף איהר וואהנזין בעט, און איהר אונקאנטראליר־באר מח האט געגרבייט:

"מיר האט זיך אויסגעוויזען אז מען האט מיך געכאפט אין פאר א שקלאווין פערקויפט. מיר האט זיך אויסגעוויזען אז אלעאידען זיינען פערזאמלט געווא־רען אין ירושלים, און איך בין אלס א משכון געגומען געווארען צו פערזיכערען די לעבענס פון מיין משפחה. דאס וואס איך בין געווען צום בעט צוגעבונדען, האט גאך פערשטארקט דעם איינדרוק, מיר האט זיך אויסגעוויזען אז מיר גע־פינען זיך אויף א שיף וואס פיהרט אונז צו א גרויסען רעליגיעזען יום טוב. די שיף איז געווען א ריעזען גרויסע, א גע־פאנצערטע, און האט געהאט סובמארינס מיט זיך, און מאנכעס מאהל האט זיך מיר אויסגעוויזען אז מיר געפינען זיך איינע פון זיי, מיר לאזען זיך ארונטער טיף אין ים און מיר שלאגען זיך אן אין אבגרונד.

"נאכדעם, ווי מיר האט זיך געראכט אז מיר זיינען וואכען לאנג אבגעפאהרען, האט מען מיך אריינגעבראכט אין אן אונטערארדישען קעלער, און איבערגע־לאזט אליין. איך האב געגוי געהערט ווי מיינע פריינד האבען מיך געריפען פון אויבען, אבער מיר זיינען אלע אהנמעב־טיג געווען.

"פלוצלונג האט זיך מיר אויסגעוויע־זען אז עס האט אנגעהויבען רעגענען. פייער סעג האט דער רעגען אנגעהאלטען

אפענער פערהער

וועגען בראנדייסען

וואשינגטאן פעברואר. 6

אן עפענטליכער פערהער וועט זיך אנפאנגען נעקסטען מיטוואך 10 אוהר אין דער פריה פאר דער סאב־קאמיטע פון דער דזשודישיערי קאמיטע פון סענאט וועגען דער נאמינעישאן פון דעם אידישען יודיסט און ציון־פיהרער לואיס ד. בראנ־דייס פאר יונייטער סטייטס סופרים קאורט דזשודזש. דער בעשלוס פאר אן עפענטלי כען פערהער איז געפאסט געווארען אויף א זיצונג וואס די קאמיטע האט היינט אב געהאלטען.

סענאטאר טשילטאן, פון דער קאמי טע, האט ערקלערט אז די קאמיטע האט בעשלאסען ניט צו האבען קיין גע־הייטע זיצונג ווייל דער עולם איז בע דעכטיגט צו וויסען פון אלע טענות פאר אין גענען מר. בראנדייס. מען רעכענט אז בעאמטע פון דעם שוה־מאשינערי טראסט וועלען זיין פון די ערשטע עדות גענען בראנדייס'ן ווייל זיי זיינען בייז וואס ער האט געהאלפען דער רעגירונג אין דעם קאמפף גענען דיזען טראסט.

ווי ווייט די שונאים פון מר. בראנ־דייס זיינען גרייט צו געהן אין זייער פערזוך איהם צו שאדען קען מען זעהן דערפון וואס זיי האבען געמאכט א בלבול אויף איהם אז ער איז א געטייט־טער. דערמיט האבען זיי גערעכענט איהם צו דיסקרעדיטירען ביי די אידען. דער בלבול האט אבער שנעל געפלאצט.

פאלט אריין אין א טאפ קאכעדיגע וואסער

דער דריי יאהריגער טשעפלי פינסקי פון 795 קווין סטריט וועסט, איז פריי־טאג בייטאג שטארק צובראכט געווארען ווען ער איז אריינגעפאלען אין א טאפ קא־כעדיגע וואסער.

ער איז צוטענומען געווארען אין האס פיטאל פאר קראנקע קינדער.

זיין צושטאנד איז ניט קיין קריטישער.

געטראפען פון א קאר.

כאקס שעטי פון 2 גליינוויל פליים האט זיך שטארק צוקלאפט נעכטען ווען א סטריט קאר האט זיך אנגעשטויסען אן זיין וואגען אויף באטהורסט סטריט.

אן איך האב געפיהלט ווי דאס וואסער הייבט זיך און הייבט זיך, און געהערט די שרעקליכע קולות פון מענשען וואס האבען זיך געטרונקען. באלד האט מיך דאס וואס סער אויף דערגרייכט, איך האב זיך פון מיין תפיסה געוואלט ארויסרייסען, אבער איך בין געפאלען אין חלשות און בין מיט די איבערגע דערטרונקען געווארען.

"נאכדעם ווי איך בין דערטרונקען גע וואָרען איז מיין נשמה אריין אין אן אנ דערען קערונג. מאנכעס מאהל האב איך געפיהלט ווי איך שוועב איבער די וואלקען צוהערענדיג זיך צו א וואונדערשענער מוזיק מיט א זעלטענעם טאקט."

מיעל און פערשיעדען זיינען די מערק ווירדיגע איינדרוקס וואס דיעזע נוירס שילדערט. אבער זי האלט אין געזונד ווע רען און וועט זיך אין א קורצער צייט ארום צוריקקעהרען צו איהר לעבער פאר־מיליע וועלכע זי ליעבט זעהר.

די פאלגענדע תפלה וואס איז אנגעשריי בען געווארען פון א האפנונגסלאזען קראנקען בעת די גייסטיגע גלייכגעוויכט האט זיך צו איהם אויף א ווייל צוריק געקעהרט, איז אן אמת'ע פערל, און אין געשריבען אין עכט ביבלישען סטיל.

"זינדער! צו וואס צווייפלען יענעם וועג צו פערלאזען, וועלכער פיהרט דיך זיכער צו פערניכטונג און אונגליק, ווען עס איז פאראן פאר דיר אן אפענער וועג וואס וועט דיך ברענגען צו אונענדליכען פריעדען און עביגען גליק.

"איצט איז די צייט זיך צו בעשלי־סען: שרעק זיך מעהר ניט פאר תשובה טהון. זיי א מעגש!

"מארך אוועק פון זיך יעדע זינד און שריי אויס, און מיט א הארץ פול תשובה רוף אויס: גאט האט רחמנות אויף א זינדיגען!

"בעט איהם ער זאל דיר שיקען זיין אונשטערבליכע הילף פאר דיינע שטערב ליכע שוואכקייטען.

"צו קעמפען דעם לעבענס קאמפף און דייניגען דיך, אזוי אז דו זאלסט פאל קאמען זיין אין זיך אויסצונעהמען דאס אונענדליכע גליק און עביגען פריעדען פון א צוקונפטיגען לעבען וואס איז פון איהם צונעזאגט געווארען, ער וועלכער האט זיין לעבען אוועקגעגעבען צו רעטען אלע זינ דער, ווייסט אדער שווארצע, פון דער גאנ צער וועלט.

"שיק דיין רחמנות צו אונזערע שונאים אכן."

וואס פאר א ריינער, זויבערער גייסט האט די אויבען דערמאהנטע תפלה אנגע שריבען. ווי ריין מוז די נשמה פון אזא מענשען זיין צו קענען אזוי פיעל גוטס־קייט אויסדריקען!

און ווען מען טראכט זיך אריין און מען וויל בעגרייפען די מענשליכע נשמה מוז מען צוגעבען אז מיר פארשטעהען זי ניט ווי מיר האבען זי, מיט טויזענדער יאהרען צוריק, ניט בעגרייפען און ווי עס זעהט אויס וועט דאס בלייבען איינע יענע קודזות וואס וועלען פאר דעם מענש ליכען פארשען אויף עביג בלייבען פער־שלאסען.

ל. ק—ן

געדענקט!

דעם 15־טען פעברואר

שפיעלט מען די שעהנסטע פיעסע פון גאנצען יאהר:

„דער רויטער זונטאג"

אלע קלאסען וועלען קומען זעהען אין לוריק טהעאטער דעם רויטען זונטאג

דעם 15־טען פעברואר, דיענסטאג

דערפאר איז דאס דער 15־טער פעברואר אזוי פאפולער.

אבער'ס כשר רעסטאוראנט

168 קווין סט. וו.

נעבען סיסקא סטריט

סערווירט יעדען טאג פון 6 אוהר מארגענס ביז שפעט אין דער נאכט

רעגולאר ברעקפעסט, דיננערס און סאפפערס—(מילכיגע און פליישיגע)

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו באנקעטען און טהעאטערע פארטיעס.

אריפשטענדע ארום לייפציג

לאנדאן, פעברואר 5.

לויט א דעפעשע פון באזעל, שווייץ, איז די גרענץ פון פראווינץ באדען אין דייטשלאנד געשלאסען זייט לעצטען פריי־טאג. די רעגיערונג האט געשיקט מילי טער אבטייילונגען נאך לייפציג אום איינ־צושטילען די רייהען וואס האבען דארט אויסגעבראכען.

נייעס אין קורצען

ווי מען שמועסט אין לאנדאן וועט לארד קיטשענער איבער נעהמען די הויפט קאמאנדע פון אלע טרופען פון די עליים אין מערב זייט באלד אין פריהלינג.

אין מעסאפאטאמיען געלינגט עס אלץ ניט גענעראל עילמער, וועלכער געהט ראטעווען די בעלאגערטע ענגלענדער אין קוט־על־אמארא, צו מאכען וועלכע עס איז פארטשריטט. ווי קאנסטאנטינאפאל ער קלערט האבען די ענגלישע פערזוכט צו אוואנסירען פון פעלאהיע זיי זיינען אבער דורך א טערקישער אטאקע צוריק גע־שטייסען געווארען צו זייער פאריגער פאזיציאן.

די שיף "אפפאם" איז פון סעקער־טער לענסינג ערקלערהרט געווארען אלס דייטשער קריעגס פרייז. די פאסאזשירען אבער מוזען בעפרייט ווערען. וועגען איינינע דיננט זיך נאך לייטענאנט בערג מיט דער אמעריקאנער רעגירונג.

צווישען דעם רוסישען מיניסטעריום פון אינערען און דעם בילדונגס מיניסטער איגנאטיעוו געהט יעצט אן א קאמפף וועגען אידישע סטודענטען.

אינאטיעוו האט בעשלאסען צו ער־לויבען אידישע סטודענטען פון פסיכי־שען אינסטיטוט אין פעטראגראד איבער דער פראצענט נארמא. ווען דער אינ־סטיטוט וועט איבערגעהן אין רשות פון בילדונגס מיניסטער, אבער דער מיניס־טעריום פון אינערען, אונטער וועמענס רשות דער אינסטיטוט האט זיך געפונען ביז יעצט, איז נעגען דעם.

א סטאניסלאווער איז מיט'ן נאמען דוד לונעפעלד, האט יעצט דערלאנגט א פעטיציע צו דער רוסישער רעגיערונג, אז זיא זאל איהם בעפרייען פון זיין גלות אין סיביר.

לונעפעלד איז איינגעטליך ניט לונע־פעלד נאר קנאבעל. דיא פאליציי האט געדארפט ארעטירען איינעם א קנאבעל, האט פערביטען קנאבעל אויף לונעפעלד און איהם פערשיקט קיין סיביראין דעם דיסטריקט נארים. לונעפעלדטענק'ט אז ער איז ניט קנאבעל, אבער דיא העניערונג מערשארסים ווילען איהם ניט גלויבען.

אן עסטרייכער אמוניציאנס פאב־ריק פיל'ן, בעהמען, איז פערניכטעט געווארען דורך אן עקספלאזיאן.

די דייטשען סאציאליסטען געבען ארויס וועכענטליך א צירקולאר אין וועל כען עס ווערען אויסגעדריקט די מיינונ־גען פון דער סאציאליסטישער פארטיי, ווייל, ווי בעקאנט, איז דער "פארווערטס" ערקלעהרט געווארען אלס דער ניט מעהר אפיציעלער ארגאן פון דער סאציאליסטי־שער פארטיי.

די דייטשען האבען געגרינדעט אן אמוניציאנס פאבריק אין שאוועלי קאוונער גובערניא.

רוסען וועלען עסען ווייניגער פלייש

פעטראגראד, פעב. 6

דער אגריקולטור מיניסטעריום האט געלאזט וויסען אז די איינוואוינער איבער גאנץ רוסלאנד וועלען מוזען עסען צוויי טעג וועניגער פלייש יעדע וואך, ווייל עס איז געווארען א גרויסער מאנגעל אין בהמות. די סאלדאטען וועלען אויך מוזען עסען וועניגער פלייש ווי לויט זיי האבען ביז יעצט געהאט.

LOEW'S YONG ST. THEATRE

אונאונטערבראכענע פארשטעלונג.

12 מיטאג ביז 11 נאכמיטאג

דיזען וואך הערט ברינען דער באנדס קענגערי און פאלקנער אלעקזאנדרא און סקאטט די מאסטער מואוו. דאס און דאס מארא בער־נארד לאנדרי ברידער

ROYAL ALEXANDRA

עס ווערט געשפיעלט א גאנצע וואך

„א נאכט פריהער"

"The Night Before"

א פאמיליען קאמעדיע געשריבען און פארגעשטעלט פון

הערדי לאודער

מאטינעע, מיטוואך און שבת 50 סענט פריזען אוועגדס 50, סענט ביז $1,50

ביז $1,00

HIPPODROMME

City Hall Square

אונאונטערבראכענע פארשטעלונג

דזשעססיע סטערלינג'ס שאטישע היי־לענדערס

ליעדער, וויצען און טענץ.

וואוד, מעלוויל און פיליפס

א פרעליכער מעלאנזש פון וואדעוויל ספעציא־ליסטען.

דזשאהן לעקלעער

קאמישער קונצען מאכער דעמארעסט און קאללעס מוזיקאלישער מעלאנזש

ברידער גוטס און מאטעל א וואריעטי נריעס לעראי און קא.

„דער אנטאאענער ארטיסט"

ואהרען אהרען חביב א ספעציעלעס פלים ביילך דער בעריהמטער ראמאן פון רופערט היוז אין

"וואס וועט די וועלט זאגען?"

ביילדער מיט דער גרויסער שווישפיעלער'ן מא־ראם סעטראווא.

MEET ME AT THE FIRESIDE — Strand — YONGE NEAR KING — CONTINUOUS 10 AM. TO 11 PM. — MATS 5c-10c EVES 5c 10c 15c

מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך

„די זינד פון א מוטער"

מיט אנניטא סטיוארט און עראל ווילאם

אין 5 טהיילען

ראכע פון טאממי אטקינס

פאטהי מלחמה נייעס

די שרפה פון פארלאמענט.

סימפאני מוזיק טעגליך

אנזאגיני סיסס רעזערווירט ביי פעלעפאן מיין 8345

GLOBE THEATRE

קווין סטרים וועסט אנטיק נעבען טאראנטו

מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך

פעברואר דעם 7־8־9

ביי'ס אויסגוס

מיט פלאראנס ריעד און אנדערע סטאר'ס לאכעדיגע קאמעדיעס און אנדערע פיטשורס

מאטינעע: 5 סענט און 10 סענט

פלאמבינג

מיט לייכטע אפצאלונגען

ווערט געמאכט ביי אייער פריינד

ט. ליעוווסקי

10 דיארסע סטריט

פאן קא 7747.

מ. טישלער

פלאמבער

ווינשט אייך בעקאנט צו מאכען, דאס ער וואהנט יעצט אין

1 ארטהור סטריט

טעלעפאן קאלעד'ש 1276.

פלאמבינג היטינג און גאז פיטינג

פינקטליך געמאכט.

די טאראנטא עלעק־טריק סופליי קא.

מאכט אלערליי עלעקטרישע ארבייט, צו פאר די טאראנטא עלעקטריק צו פאר די היידראא עלעקטריק אין רעפערענץ צו די בילינגסטע פרייזען.

טעלעפאנירט מר. קעמין דעם אידישען מענעדזשער אדעלייד 3527 אדער אדע־לייד 2223.

אדרעס 95 קווין סט. וועסט אדער 509 קווין סטריט וועסט.

אויך פערקויפען מיר אלערליי עלעק־טרישע פיקטשורס און סופליס אין לעמפ לאך צו די בילינסטע פרייזען. האנדעלט מיט אונז און איהר וועט זיין צופריעדען אלע ארבייט איז גארנטירט ביי די פאמפאניע.

THE TORONTO ELECTRIC SUPPLY CO.

92 QUEEN STREET WEST

Tel. Adelaide 3527

Manager's Residence 500 Queen St. W.

Phon Adel. 2223

ווינטיג פיר טאראנטער

די זיכערסטע הילף פאר קאפ שמערצען און נער־וועזקייט איז אויסצובע־סערען די זעהנענס קראפט וועגען ס. ראבקין, דער אלטער פראקטיקער אין פהיזיקאל אפטיקס וועט אויסבעסע־רען אייערע אויגען מיט פאסענדע גלעזער 12 יאהר אין טאראנטא בעוואוסט אלעס א ספעציאליסט אין אונטערזוכען אויגען, און אין צופאסען ברילען.

גלעזער פון $1,00 אין העכער

צופרידענהייט גארנטירט

ס. ראבקין

אויגען ספעציאליסט 660 באטהורסט סט. קארנער הארבארד, טעלעפאן קאלעדזש 1270

אפיס שטונדען ביז 9 אוהר אבענדס און ביי אפיאנטמענט.

עסטרייכער היבען ליידים אייד סאסייטי

טהעאטער נאכט

לוריק טהעאטער

מיטוואך דעם 9 פעב.

טיקעטס וועלען פערקויפט ווערען צו 10 און 15 סענט.

טיקעטס צו בעקומען אין לוריק טהע־אטער אדער בא מר. פראגנער קארנער עלם און עליזאבעט סטריט.

הכל הבל

אלעס איז פיסט!

אלעס איז: גאר ניט מיט גאר ניט, טענה'ט דער פעסימיסט.

כאטש נעם און לעג זיך אוועק און שטארב.

דער אפטימיסט אבער טענה'ט נאנץ אנדערש.

ער זאגט אז צוליעב איין זיסען מא מענט לוינט זיך דאס גאנצע לעבען.

א ברכה אויף זיין קאפ.

ער האט רעכט. צו זעהען דעם 15־טען פעבר. אין לוריק טהעאטער איין ליעבעס סצענע פון דער פיעסע "דער רויטער זונטאג" לוינט זיך צו לעבען אויף דער וועלט.

קומט זעהען די פיעסע און לעבט לאנג.

רעזאלוציאן אין פילמס

די וואהרלד פילם קאמפאני האט איבער־שטייגט אלע אנדערע פילם אונטערנעה־מער מיט זייערע פראזענטירונגען, ביידע זאכען, אי מיט די פלאטס אי מיט די פאטאגראפיעס, און האבען יעצט פער־ענדיגט זייער בעסטע פילם געשיכטע וואס זיי האבען אין זייער סטאדיא עס הייסט "די סיזרענ'ס סאנג" דראמאטיזירט פון דער פאעמא מיט דעם זעלבען נאמען, עס בעווייזט די אלטע פיישער מאטראזען גע שיכטעס (וועגען די ים מיידלאך וועלכע ווירקען מיט זייערע ליעדלאך אז די ים מענשען זאל צו זעצען זייערע שיפען אויף די ים פעלדען) דאס איז א גע־שיכטע פון אלטענליכען ליבען, פיעל פען מען וועגען דעם ניט שרייבען מען דארף עס זעהן און פער שטעהן.

דיעזע בילד וועט זיכער זיין אינ'ר מעריפיקפארד טהעאטער קארנער ספי־דאניע און קווין סטריט.

מאנטאג דיענסטאג

פעבריאר דעם 7־טען און 8־טען

פערלאנגט

פערלאנגט מענער צו לערנען דעם באארבער ברייד. עס פערערען זיך איינינג וואכען בלויז. שטעלע גארא־טירט. טולס פריי. שרייבט פאר א קאטאלאג און איינצעלהייטען היינט. מאלער באארבער קאלערוש 221 קווין איסט, טאראנטא.

The Moler Barber College

221a QUEEN STREET EAST